

บทที่ ๔

บูรณาการการส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจ ด้วยหลักพุทธธรรมที่ส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ ของข้าราชการตำรวจ

ในบทนี้ ผู้วิจัยได้บูรณาการการส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจด้วยหลักพุทธธรรมที่ส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจ เพื่อต้องการทราบว่าบูรณาการการส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจด้วยหลักพุทธธรรมที่ส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจ ได้อย่างไร และนำเสนอความคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องมาแสดงไว้ด้วย ดังนี้

๔.๑ บูรณาการการส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจ ด้วยหลักพรหมวิหาร ๔

เนื่องจากปัญหาการละเลยการใช้ระบบคุณธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจ อันมีสาเหตุเนื่องมาจากความเชื่อถือในประเพณีดั้งเดิมของไทย มีลักษณะสนับสนุน เป็นระบบอุปถัมภ์ ทำให้ระบบราชการไทยไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร จะเกิดมีการเล่นพรรคเล่นพวก การช่วยเหลือผู้ที่เป็นพวกพ้องและ/หรือผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย หรือผู้ที่ให้ผลประโยชน์แก่กันโดยมิชอบ ซึ่งมีผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้สัมภาษณ์ได้แสดงทัศนคติในเรื่องระบบอุปถัมภ์นี้ว่า ระบบดังกล่าวเป็นสิ่งที่บั่นทอนประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของงานราชการตำรวจเป็นอย่างยิ่ง เพราะระบบอุปถัมภ์นั้นไม่พิจารณาความรู้ความสามารถ ผลงานหรือแม้แต่ความอาวุโส จึงทำให้ข้าราชการตำรวจในหน่วยงานขาดกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ ไม่เห็นความสำคัญของการปฏิบัติหน้าที่ให้มีประสิทธิภาพ^๑

ปัญหาระบบอุปถัมภ์ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจในแง่ของการที่ทำให้เกิดการแบ่งพรรคแบ่งพวกกันขึ้นมา ส่งผลให้ การทำงานของข้าราชการตำรวจตกอยู่ภายใต้อำนาจและอิทธิพล ในที่สุดก็จะส่งผลให้เกิดลู่ทางแห่งการคอร์รัปชันตามมา แต่อย่างไรก็ตาม ประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจหนีไม่พ้นการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น เรื่องการครองคนถือว่าเป็นหัวใจสำคัญในการเริ่มต้นงานที่ดี ซึ่งหากระบบอุปถัมภ์ประกอบไปด้วยแนวทางที่สร้างสรรค์ และมีคุณธรรม ก็น่าจะนำมาสู่การพัฒนาทำให้การปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจมีประสิทธิภาพได้ เพราะการที่พวกเขาร่วมกันมาทำงานด้วยกันย่อมง่ายต่อการประสานงานและ สั่งการ

^๑ สัมภาษณ์ นางรัตนธร รัตนสกุล, ผู้อำนวยการเขตสายไหม, ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๖๐.

แต่ทั้งนี้ก็ต้องขึ้นอยู่กับระบบคุณธรรมของตัวบุคคลด้วย คนที่อุปถัมภ์ผู้อื่นก็ต้องมีคุณธรรมและเห็นผลประโยชน์แห่งชาติเป็นที่ตั้ง^๒

การส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ดินนั้น ผู้บริหารควรมีจิตสำนึก ปราศจากอคติ สามารถช่วยแก้ไขปัญหาระบบราชการไทยได้โดยการพัฒนาเปลี่ยนแปลงคนให้มีทัศนคติตามหลักของระบบคุณธรรม อาศัยการฝึกอบรม การแก้ไขปัญหาระบบราชการต้องกระทำโดยการควบคุมจากฝ่ายผู้บริหารอย่างใกล้ชิด ผู้บังคับบัญชามีบทบาทสำคัญยิ่งในการส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจและกำหนดความสำเร็จภายในองค์กร^๓ จากปัญหาและเหตุผลที่กล่าวมา ผู้วิจัยเห็นว่าหากการปฏิบัติหน้าที่เป็นไปด้วยความปรารถนาดี การเห็นอกเห็นใจการยินดีกับผู้อื่น และการวางใจเป็นกลาง ซึ่งได้ถูกบรรจุในหลักธรรมพรหมวิหาร ๔ อันประกอบด้วย เมตตา กรุณา มุทิตา และอุเบกขานั้น มีความเหมาะสมในการนำมาใช้ส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจ ดังนี้

๔.๑.๑ บูรณาการด้วยหลักเมตตา

การส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจด้วยหลักเมตตานี้ ทำได้โดยข้าราชการตำรวจทุกคนควรมีความรัก ความปรารถนาดี ปราศจากความพยาบาท มุ่งร้าย คิดทำประโยชน์ต่อผู้อื่น ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้สัมภาษณ์ได้กล่าวว่า หลักเมตตานี้หากข้าราชการตำรวจนำมาปฏิบัติก็จะทำให้ประชาชนทั่วไปยอมยกย่องให้เป็นผู้มีภูมิธรรม และมโนธรรมสูง เป็นบุคคลที่ควรเคารพสรรเสริญ เมื่อปรากฏตัวในที่ใด ผู้คนก็ให้ความสนใจ อยากคบหาเจรจาเพื่อจะแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็นด้วย ทำให้ข้าราชการตำรวจผู้นั้นมีความกว้างขวางออกไปในสังคมมากขึ้น^๔

ความรักความเมตตานี้ ความจริงแล้วเป็นสภาพของของจิตใจย่อมมีอยู่ในตน และในคนที่เป็นที่รักอยู่เป็นปกติ เพียงแต่ความปรารถนาดีเหล่านั้น ส่วนใหญ่ยังเจือด้วยราคะ สินหา ซึ่งเป็นศัตรูใกล้ของเมตตา ดังนั้นการปฏิบัติตามหลักเมตตา ข้าราชการตำรวจ จึงต้องทำการปรับปรุงความปรารถนาดีดังกล่าว ให้เป็นคุณอันบริสุทธิ์ที่เกื้อกูลกว้างขวางออกไป มิให้มีใจคับแคบเฉพาะตน

^๒ สัมภาษณ์ นายอมฤต สุวรรณทิพย์, ผู้ช่วยผู้อำนวยการเขตสายไหม, ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๖๐.

^๓ สัมภาษณ์ นาวาอากาศเอกอนุศิษฐ์ นาคทรพรพ, อดีตผู้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร, ๘ กรกฎาคม ๒๕๖๐.

^๔ สัมภาษณ์ พระเมธาวิเชียร, ผศ.ดร. (สุเทพ ปวิสิโก), รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒ สิงหาคม ๒๕๖๐.

และคนซึ่งเป็นที่รักในวงแคบของตน หรือจำเพาะพวกของตน แต่ให้แผ่กว้างออกไปตลอดจนถึงไม่มีจำกัด ไม่มีประมาณ^๕

หลักเมตตาเป็นหลักธรรมแรกของพรหมวิหาร ๔ ที่ข้าราชการตำรวจสามารถนำมาใช้ในการครองคน โดยการมอบความรักความหวังดีแก่ผู้อื่น เป็นหลักธรรมที่ข้าราชการตำรวจที่โดยเฉพาะข้าราชการตำรวจที่เป็นผู้บังคับบัญชาพึงปฏิบัติต่อผู้ใต้บังคับบัญชาเปรียบเสมือนผู้ร่วมงานมิใช่ลูกน้อง ซึ่งความรักความเมตตาจะเกิดขึ้น เมื่อผู้บังคับบัญชามองเห็นส่วนที่ดีของผู้ร่วมงาน หากพบข้อบกพร่องของผู้ร่วมงานที่ไม่ได้ มีผลกระทบต่อผู้อื่นหรือองค์กรหรือประชาชน ผู้บังคับบัญชาก็ควรมองข้ามและให้อภัย ไม่ควรเก็บมาเป็นข้อตำหนิในการบริหารงาน รวมทั้งนำข้อมูลพื้นฐานด้านความสามารถของผู้ร่วมงานมาใช้ในการวางแผนการบริหารคนให้เหมาะกับงานตามแนวคิด Put the right man on the right job ซึ่งการแสดงออกถึงความรักความหวังดีเป็นการช่วยเหลือผู้ร่วมงานทุกคนให้ประสบแต่ประโยชน์และมีความสุขโดยทั่วกัน^๖

การส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจด้วยหลักธรรมเรื่องเมตตานี้มีความสำคัญเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะผู้บริหารขององค์กรตำรวจควรศึกษา และควรปฏิบัติต่อผู้ร่วมงานเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากในสถานการณ์ปัจจุบันเกิดการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วและมีความก้าวหน้าของเทคโนโลยีด้านต่างๆ รวมทั้งมีการแข่งขันสูงเกิดขึ้นในสังคมเพื่อความอยู่รอดก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ ตามมามากมาย ซึ่งเป็นหน้าที่ของข้าราชการตำรวจที่ต้องแก้ไขปัญหาเหล่านั้นโดยตรง หากผู้บริหารงานตำรวจปราศจากความเมตตาในการครองคนแล้ว ก็มีโอกาสดำเนินการใดๆ เพื่อให้การบริหารงานของตำรวจเกิดประสิทธิภาพได้^๗

ข้าราชการตำรวจพึงมีความเมตตาต่อเพื่อนข้าราชการตำรวจด้วยกัน และต่อองค์กรตำรวจ และถือเป็นเรื่องที่ข้าราชการตำรวจทุกคนควรปฏิบัติ โดยเฉพาะข้าราชการตำรวจที่เป็นผู้บังคับบัญชาหรือฝ่ายบริหาร ยิ่งต้องตระหนัก ประารถนาให้บุคลากรมีความเจริญก้าวหน้า ประารถนาให้องค์กรประสบความสำเร็จได้ตามเป้าหมาย นึกถึงประโยชน์และความสุขของส่วนรวมเป็นหลัก มีความรักและห่วงใยต่อเพื่อนข้าราชการตำรวจและผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยความจริงใจ ข้าราชการตำรวจควรมีมโนชนคติที่ดี เสริมสร้างความรักความสามัคคีในหมู่ข้าราชการตำรวจด้วยกัน ช่วยเหลือเกื้อกูล

^๕ สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช (เจริญ สุวฑฺฒโน), **รวมธรรมะ**, (กรุงเทพมหานคร: บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด มหาชน, ๒๕๔๓), หน้า ๑๙๗.

^๖ สัมภาษณ์ ผศ.ดร.วุฒินันท์ กันทะเตียน, อาจารย์ประจำ รองหัวหน้าภาควิชามนุษยศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๖๐.

^๗ สัมภาษณ์ นาวาอากาศเอกอนุศิษฐ์ นาคทรพรพ, อดีตผู้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร, ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๖๐.

และมีความเมตตาปราณี เอื้ออารีต่อบุคลากรในองค์กรตำรวจ เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกัน อันเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ได้มากยิ่งขึ้น^๘

การปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจว่า องค์กรตำรวจจะมีความเจริญก้าวหน้าหรือพัฒนาไปสู่ความเป็นเลิศได้นั้น สิ่งสำคัญประการหนึ่งอยู่ที่ข้าราชการตำรวจที่มีประสิทธิภาพ ข้าราชการตำรวจก็คือประชาชนธรรมดาทั่วไป ที่มีชีวิตจิตใจและดำรงชีพเหมือนคนอื่นๆ ในสังคม แต่ด้วยหน้าที่ความรับผิดชอบที่ต้องกระทำในการบำบัดทุกข์บำรุงสุขแก่ประชาชน เป็นที่พึ่งของประชาชนเมื่อได้รับความเดือดร้อน จึงจำเป็นต้องเป็นผู้ที่มีจิตใจดีงาม ประกอบด้วยคุณธรรมและจริยธรรม ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน มีความเมตตากรุณาเอื้อเฟื้อต่อประชาชนทุกคนโดยเสมอภาคกัน ไม่เลือกปฏิบัติ ไม่มีอคติ การปฏิบัติหน้าที่จึงจะสมบูรณ์แบบ ก่อให้เกิดความรักศรัทธาจากประชาชน นำมาซึ่งการให้ความร่วมมือในทุกด้าน อันเป็นการส่งผลดีต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ และได้รับประโยชน์ประชาชนทุกคน^๙

การที่จะทำให้ข้าราชการตำรวจทุกคนมีคุณธรรมและจริยธรรมได้นั้น จำเป็นต้องมีการพัฒนาจิตใจโดยพึงหลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนา โดยให้พระสงฆ์ซึ่งเป็นตัวแทนของพระพุทธเจ้ากล่อมเกล้าจิตใจให้ตำรวจรู้จักบาปบุญคุณโทษ รักษาศีลปฏิบัติธรรม เพื่อก่อให้เกิดจิตใจที่บริสุทธิ์ รู้จักบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม มีความนอบน้อม เสียสละ ถ้าจะให้ประชาชนรักตำรวจนั้น เพียงแต่ให้ตำรวจรักประชาชนเท่านั้น เพราะเมื่อตำรวจรักประชาชน ตำรวจก็จะห่วงใยเอื้ออาทร เป็นทุกข์เป็นร้อน สงสารประชาชนเป็นผลให้ต้องรีบหาทางช่วยเหลือแก้ไขปัญหาของประชาชน การปกป้องคุ้มครองประชาชนก็จะเกิดขึ้นด้วยความเต็มใจ โดยไม่ต้องมีกฎระเบียบมาบังคับใช้เป็นแนวทางปฏิบัติ เช่น ไม่ต้องบอกให้อุ้ม ไม่ต้องกำชับให้บริการด้วยความรวดเร็ว^{๑๐}

ความรัก คือ สิ่งที่จะทำให้มนุษย์มีความห่วงใย เอื้ออาทร เป็นมิตร และพร้อมที่จะปกป้องผู้ที่ตนรัก ดังนั้นตำรวจจะต้องใช้ความรักเป็นเครื่องนำทางในการปฏิบัติหน้าที่ โดยความรักที่ตำรวจควรจะหันไปสนใจสิ่งแรกคือความรักในสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ตำรวจต้องนึกอยู่เสมอว่าตำรวจทุกคนคือ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ภารกิจหน้าที่เกียรติยศชื่อเสียงของสำนักงานตำรวจแห่งชาติก็คือ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ เราเป็นตำรวจเราได้แบกเอาสำนักงานตำรวจแห่งชาติไปด้วยทุกที่ ตำรวจทำไม่ดี มีใครตำหนิตำรวจก็เท่ากับตำหนิสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ผู้บังคับบัญชาก็คือสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ผู้ใต้บังคับบัญชาก็คือสำนักงานตำรวจแห่งชาติ หากเราคิดได้เช่นนี้แล้วเราทุกคนก็จะ

^๘ สัมภาษณ์ พระมหาสมบุญโร วุฑฒิโกโร, ดร., คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๖๐.

^๙ สัมภาษณ์ พันตำรวจเอกธนกรณท์ ก้อนแก้ว, ผู้กำกับการสถานีตำรวจนครบาลสายไหม, ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๖๐.

^{๑๐} สัมภาษณ์ นางวรรณุช ศิริพัฒนานันท์, ประธานสภาวัฒนธรรมเขตสายไหม, ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๖๐.

รักองค์กร จะทำอะไรก็จะคิดถึงองค์กร ส่วนความรักที่สองที่เราจะต้องมอบให้ คือรักประชาชนถ้าเรา รักประชาชน การทำเพื่อประชาชนก็คือสิ่งที่เราจะต้องทำ เพราะสิ่งที่ต้องการให้ตำรวจปฏิบัติก็คือ สิ่ง ที่เป็นจิตวิญญาณของตำรวจนั่นเอง^{๑๑}

สรุปว่า บุรณาการการส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจด้วยหลัก เมตตา โดยข้าราชการตำรวจมีความรักใคร่ปรารถนาดีต่อกัน พฤติกรรมที่หวังให้ผู้อื่นมีความสุข มีจิตใจแผ่ไมตรีจิต ผู้บังคับบัญชาสนทนากับผู้ใต้บังคับบัญชา อยากให้เขามีความสุข ไม่อยากให้ มีอันตรายจากความอาฆาตบาดหมางใจกัน มีความสามัคคีกลมเกลียวกัน เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน หวัง ให้เขาเจริญด้วยความรู้ ความสามารถอันเป็นทางให้เกิด ลาภ ยศ และชื่อเสียง รักษาตนให้ได้รับความ สุข บำรุงอภัยศัรยร้อยใจให้จิตคิดเอื้อเพื่อเผื่อแผ่กัน ชำระล้างเสียซึ่งมลทิน ความพยาบาท ความเห็นแก่ได้ ความเห็นแก่ตัว ความเห็นแก่ประโยชน์ ถ้าดวงจิตมีเมตตาแล้ว จะป้องกันความคิด วิปริตในทางทำลาย ให้ร้ายป้ายสีในทางเสียหาย สังคมก็จะอยู่เป็นสุข องค์กรตำรวจก็จะเกิดสามัคคี

๔.๑.๒ บุรณาการด้วยหลักกรุณา

บุรณาการการส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจด้วยหลักกรุณาได้ โดยข้าราชการตำรวจทุกคนควรมีความสงสาร กิริยาที่สงสาร ภาวะที่สงสารในสัตว์ทั้งหลายต้องการ ช่วยกำจัดช่วยปลดปล่อยบำบัดความทุกข์ยากเดือดร้อนของปวงสัตว์ ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิให้สัมภาษณ์ได้ กล่าวไว้ว่า ความกรุณานี้แตกต่างจากเมตตาตรงที่ เมตตานั้นเป็นความปรารถนาดี คือความรู้สึกนึกฝัน แต่กรุณานั้นคือการลงมือกระทำ ที่เป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น^{๑๒}

ความกรุณา ความสงสารนี้ เป็นอาการของจิตใจที่มีอยู่แล้วในตัวของข้าราชการตำรวจทุกคน เช่นเดียวกันเพียงแต่ยังเจือด้วยวิหิงสา คือ ความคิดเบียดเบียนผู้อื่นเพื่อให้ตนพ้นทุกข์ เรียกว่าเห็นแก่ ตนเอง เพราะจิตใจที่คับแคบ ดังนั้นการมีความกรุณาจึงต้องมีจิตใจที่กว้างขวาง ไม่เห็นแก่ตนเองหรือ จำเพาะพวกของตน ดังปรากฏในกรณอัมปมัญญานิทเทศว่า “มีจิตสหระคตด้วยกรุณาแผ่ไปตลอดทิศ หนึ่ง อยู่เป็นไฉน ภิกษุมีจิตสหระคตด้วยกรุณาแผ่ไปยังสัตว์โลกทั้งปวง เหมือนบุคคลเห็นคนผู้หนึ่งผู้ตก ทุกข์ได้ยากแล้วพึงสงสารณนั้น”^{๑๓}

มีผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้สัมภาษณ์แสดงทัศนคติในเรื่องบุรณาการการส่งเสริมประสิทธิภาพการ ปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจตามหลักกรุณาไว้ว่า กรุณาเป็นหลักธรรมที่ข้าราชการตำรวจปฏิบัติ ต่อเนื่องจากความเมตตา ซึ่งเกิดขึ้นเมื่อข้าราชการตำรวจโดยเฉพาะข้าราชการตำรวจที่เป็นผู้บริหาร

^{๑๑} สัมภาษณ์ นางปวีณา หงสกุล, ประธานมูลนิธิปวีณาหงสกุลเพื่อเด็กและสตรี, ๘ กรกฎาคม ๒๕๖๐.

^{๑๒} สัมภาษณ์ พระเมธาวิณัยรส, ผศ.ดร. (สุเทพ ปวิสิโก), รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ มหาวิทยาลัยมหามกุฏ ราชวิทยาลัย, ๒ สิงหาคม ๒๕๖๐.

^{๑๓} สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช (เจริญ สุวฑฺฒโน), **รวมธรรมะ**, หน้า ๑๙๕-๒๐๓.

มีเมตตาแล้วความกรุณาจะมีผลตามมาโดยอัตโนมัติ โดยข้าราชการตำรวจที่มีจิตใจที่เกื้อกูลต่อผู้ร่วมงานหรือบุคลากรในองค์กร และสามารถช่วยเหลือผู้ร่วมงานเมื่อต้องการความช่วยเหลือในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาจากการทำงานหรือปัญหาส่วนตัว โดยที่ไม่ทอดทิ้งหรือวางเฉย ซึ่งความกรุณาอาจเป็นการสร้างแรงจูงใจให้เกิดขึ้นแก่ผู้ร่วมงานเพื่อกระตุ้นและส่งเสริมการทำงานให้มีประสิทธิภาพ หรือเป็นการปฏิบัติตนของข้าราชการตำรวจที่มีต่อผู้ร่วมงานโดยการไม่ทำให้ผู้ร่วมงานต้องทุกข์ใจกับการที่ต้องทำงานกับผู้บังคับบัญชาที่ไม่มีความกรุณา เช่น ผู้บังคับบัญชาที่มึนสยงเกียวกวด อารมณ์ฉุนเฉียว ดุด่าว่ากล่าวโดยไม่รับฟังเหตุผล พุดจาถูกเหยียดหยาม หรือใช้วาจาหยาบคาย ดังนั้นความกรุณาจึงมีความเหมาะสมสำหรับผู้บังคับบัญชาที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงต่างๆที่เกิดขึ้นมากมาย โดยเริ่มจากการพัฒนาหรือปรับปรุงตนเองให้มีความเมตตาต่อผู้อื่นความกรุณาก็จะมีผลตามมา^{๑๔}

การปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจก็สามารถปฏิบัติตามหลักกรุณาได้ และถือเป็นเรื่องที่ข้าราชการตำรวจทุกคนควรปฏิบัติ โดยเฉพาะข้าราชการตำรวจที่เป็นผู้บังคับบัญชียิ่งต้องตระหนักมีใจกรุณาในการจัดการบริหารบุคคล ตัวอย่าง เช่น มีความกรุณาจัดให้ข้าราชการตำรวจได้มีการเข้าอบรมวิชาการและเทคโนโลยีสมัยใหม่ เพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพในการทำงาน จัดให้มีวิทยากรผู้เชี่ยวชาญมาบรรยายพิเศษ เพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถของของข้าราชการตำรวจตามสายงานของแต่ละคน มีการวัดผลประเมินผลและติดตามผลหลังการทดลองปฏิบัติงานอย่างยุติธรรม ปรับปรุงข้อบกพร่องของข้าราชการตำรวจ ในการปฏิบัติหน้าที่อย่างสม่ำเสมออนุญาตให้ข้าราชการตำรวจลาศึกษาต่อได้เพื่อเพิ่มวิทยฐานะ จัดส่งข้าราชการตำรวจเข้ารับการอบรม ปลุกฝังให้ข้าราชการตำรวจกระตือรือร้นในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง^{๑๕}

การคัดเลือกข้าราชการตำรวจไปฝึกอบรมสัมมนาหรือดูงานตามสายงานแต่ละด้านควรดูแลเอาใจใส่ ให้ความช่วยเหลือผู้ร่วมงานอย่างเต็มความสามารถ ควรให้ความช่วยเหลือจัดสรรสวัสดิการควรบริหารงานโดยสร้างความพึงพอใจแก่ข้าราชการตำรวจในองค์กร ให้ความช่วยเหลือส่งเสริมการพัฒนาความรู้ด้านอารมณ์ จิตใจและด้านสังคมต่อเพื่อนร่วมงานตามกำลังความสามารถ ควรให้ความช่วยเหลือผู้ร่วมงานให้พ้นจากความเดือดร้อนทั้งทางกายและใจในภาวะที่ได้รับความเดือดร้อน^{๑๖}

^{๑๔} สัมภาษณ์ พระมหาสมบุญ วุฑฒิกโร, ดร., คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๖๐.

^{๑๕} สัมภาษณ์ พันตำรวจโทสำเริง ส่งเสียง, รองผู้กำกับการป้องกันปราบปรามสถานีตำรวจนครบาลสายไหม, ๔ สิงหาคม ๒๕๖๐.

^{๑๖} สัมภาษณ์ พันตำรวจโทอานันท์ ผลยาม, สารวัตรธุรการสถานีตำรวจนครบาลสายไหม, ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๖๐.

การรักษาวินัยของข้าราชการตำรวจเป็นสิ่งสำคัญ หน่วยงานตำรวจควร ใช้หลักกรุณา โดยดำเนินการให้ความรู้ฝึกอบรมการสร้างขวัญและกำลังใจการจงใจในอันที่จะเสริมสร้างและพัฒนาเจตคติจิตสำนึก และพฤติกรรมของผู้ใต้บังคับบัญชาหมั่นสังเกตตรวจสอบดูแลเอาใจใส่ ป้องกันและขจัดเหตุเพื่อมิให้ผู้ใต้บังคับบัญชากระทำความผิดวินัยตามควรแก่กรณี ส่งเสริมความร่วมมือร่วมใจเป็นปัจจัยที่จะทำให้ข้าราชการตำรวจ มีความสามัคคีกลมเกลียว ทำงานประสานกันและทำตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาด้วยความตั้งใจ ซึ่งหากปฏิบัติดังที่กล่าวมาข้างต้น ก็จะส่งผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น นำพาไปสู่การพึงพอใจของประชาชน ยังผลดีให้กับองค์กรและประเทศชาติ^{๑๗}

ตำรวจยุคใหม่จะต้องนำประชาชนเป็นที่ตั้ง ซึ่งด้วยหน้าที่ของข้าราชการตำรวจจะต้องกรุณาปรานีต่อประชาชน เพราะตำรวจที่ถูกฝึกออกมา ต้องอดทนต่อสถานะต่างๆได้ ไม่หวั่นไหวต่อความยากลำบาก เตือนสติตัวเองตลอดเวลาไม่มกมากในลาภผลมุ่งทำประโยชน์ต่อส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว ยึดถือการทำงานตามแนวของบทอุดมคติของตำรวจเป็นแนวทางปฏิบัติโดยเคร่งครัด เนื่องจากข้าราชการตำรวจจะต้องสัมผัสกับประชาชนตลอดเวลา จะอยู่กับประชาชนได้จะต้องได้ใจประชาชน ประชาชนมีความทุกข์มีเรื่องเดือดร้อนอย่ามองเรื่องขโมยขึ้นบ้าน ถูกจี้ ถูกชิง ถูกทำร้าย ที่ประสบพบเจออยู่เป็นประจำจนเคยชินว่าเป็นเรื่องธรรมดา เพราะประชาชนที่ได้รับความทุกข์หรือเรื่องเดือดร้อนดังกล่าว ถือเป็นเรื่องที่สำคัญและร้ายแรงต่อชีวิตและทรัพย์สินของพวกเขา เมื่อเป็นเช่นนี้แล้ว ตำรวจต้องอยู่กับประชาชน ต้องทำงานให้ได้ใจประชาชน การได้ใจประชาชนคือเขาเดือดร้อนเรื่องอะไรต้องไปช่วยเขา ทำอย่างไรถึงจะบำบัดทุกข์เพื่อให้ประชาชนอยู่อย่างมีความสุข^{๑๘}

ประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่จะสมบูรณ์ได้ข้าราชการตำรวจต้องปฏิบัติด้วยความเมตตา กรุณาต่อประชาชนทั่วไป ทั้งต่อผู้เดือดร้อนเสียหาย และรวมไปถึงผู้ต้องหา หรือผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดด้วย ข้าราชการตำรวจต้องระลึกไว้เสมอว่า เขาเหล่านั้นยังเป็นผู้บริสุทธิ์อยู่ トラบใดที่ยังไม่มีคำพิพากษาว่าเขาได้กระทำความผิด เหมือนแสงจันทร์ย่อมสาดส่องไปในทุกทิศทาง แม้กระทั่งบ้านของคนชั่ว ความยุติธรรมก็ควรต้องสาดส่องไปในทุกทิศทางเช่นกัน แม้กระทั่งต่อผู้กระทำความผิด^{๑๙}

สรุปว่า บุรณาการการส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจ ด้วยหลักกรุณาทำได้โดยข้าราชการตำรวจมีความสงสาร คิดจะช่วยให้พ้นทุกข์ พฤติกรรมหวังดีเมื่อเห็นผู้อื่นมีความทุกข์ร้อน ตกทุกข์ได้ยาก ก็รู้สึกสงสาร ห่วงใจไปตามเมื่อเห็นเขามีความทุกข์ หากข้าราชการตำรวจมีกรุณา ก็จะเป็นเครื่องปราบปรามจิตใจไม่ให้คิดเบียดเบียนคนอื่นให้ได้รับความลำบากในการ

^{๑๗} สัมภาษณ์ พันตำรวจโทชัยณรงค์ แดงนกขุ้ม, สารวัตรสอบสวนสถานีตำรวจนครบาลสายไหม, ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๖๐.

^{๑๘} สัมภาษณ์ นายกิตติธัช นาสวน, อดีตผู้ดำรงตำแหน่งประธานสมาชิกสภาเขตสายไหม, ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๖๐.

^{๑๙} สัมภาษณ์ ร้อยตำรวจตรีสมศรี พรหมนิล, ประธานชุมชนโซล ๗ เขตสายไหม, ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๖๐.

กระทำงาน กิจกรรมต่างๆย่อมมีความลำบากทั้งกายและใจ จึงควรเห็นใจ พยายามหาวิธีไม่ให้เกิดความลำบากแก่ผู้ร่วมงาน ด้วยการอำนวยความสะดวก สนับสนุน อุปกรณ์ เครื่องมือให้เต็มกำลังในการปฏิบัติหน้าที่

๔.๑.๓ บุรณาการด้วยหลักมูทิตา

บุรณาการการส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจด้วยหลักมูทิตาได้ โดยข้าราชการตำรวจทุกคนควรมีใจพลอยยินดี กิริยาที่พลอยยินดี ภาวะที่พลอยยินดีในสัตว์ทั้งหลาย โดยปราศจากความริษยาเมื่อผู้อื่นอยู่ดีมีสุข ผลของการปฏิบัติตามหลักมูทิตา ช่วยให้ผู้อื่นประสบความสำเร็จ และยินดีต่อความสำเร็จของเขา จึงเท่ากับช่วยเหลือตัวเองไปด้วย ตรงกันข้าม การทำลายผู้อื่นเท่ากับทำลายตัวเองไปด้วย

มีผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้สัมภาษณ์แสดงทัศนคติในเรื่องบุรณาการการส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจตามหลักมูทิตาว่า มูทิตาเป็นหลักธรรมของข้าราชการตำรวจทุกคน โดยเฉพาะผู้บริหารของสถานีตำรวจทุกระดับสามารถปฏิบัติได้โดยการชื่นชมยินดีเมื่อผู้ร่วมงานประสบความสำเร็จในหน้าที่การงานหรือประสบผลสำเร็จในชีวิต เป็นพฤติกรรมที่ข้าราชการตำรวจร่วมแสดงความยินดี หรือส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ร่วมงานมีโอกาสพัฒนาความรู้ความสามารถที่มีอยู่ให้เพิ่มขึ้น เปรียบเสมือนการสร้างแรงจูงใจในการทำงานของผู้ร่วมงานให้แสดงออกอย่างเต็มความสามารถรวมทั้งพฤติกรรมแสดงความยินดีเมื่อผู้ร่วมงานได้ดี เช่น ยินดีเมื่อผู้ร่วมงานมีความก้าวหน้าในอาชีพ เป็นการยินดีโดยไม่แสแสหรืออคติ ไม่อิจฉาหรือเกรงว่า ผู้ร่วมงานจะได้ดีกว่าตน มูทิตาจึงมีความเหมาะสมสำหรับข้าราชการตำรวจที่เป็นผู้บังคับบัญชาในการนำมาใช้สำหรับการครองคน เนื่องจากหลักมูทิตาเป็นการแสดงออกด้านจิตใจที่ผู้บังคับบัญชาพึงกระทำต่อผู้ร่วมงาน^{๒๐}

สอดคล้องกับ ผศ.ดร. วุฒินันท์ กันทะเตียน ได้กล่าวว่า การปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจสามารถนำหลักมูทิตามามาปฏิบัติได้ โดยข้าราชการตำรวจทุกคนควรมีความพลอยยินดี กิริยาที่พลอยยินดี ภาวะที่พลอยยินดี ปราศจากความริษยา เมื่อผู้อื่นอยู่ดีมีสุข โดยเฉพาะข้าราชการตำรวจที่เป็นผู้บังคับบัญชายังต้องตระหนัก โดยการแสดงออกถึงความยินดีเมื่อเห็นเพื่อนข้าราชการตำรวจคนใดมีความก้าวหน้า และประสบความสำเร็จในหน้าที่การงาน เป็นการสร้างกำลังใจให้กับบุคลากร^{๒๑}

^{๒๐} สัมภาษณ์ พระมหาสมบุญ วุฑฒิกโร, ดร., คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๖๐.

^{๒๑} สัมภาษณ์ ผศ.ดร.วุฒินันท์ กันทะเตียน, อาจารย์ประจำ รongหัวหน้าภาควิชามนุษยศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๖๐.

การยอมรับในผลงานที่เกิดขึ้นของเพื่อนร่วมงาน ไม่ว่าจะเป็นผู้บังคับบัญชา หรือผู้ใต้บังคับบัญชา ทั้งในหน่วยงานหรือนอกหน่วยงาน ข้าราชการตำรวจด้วยกันก็สามารถแสดงความยินดีหรือพลอยยินดีในความสำเร็จของผู้อื่น โดยอาจมีการจัดกิจกรรมร่วมแสดงความยินดีในความสำเร็จขององค์กรร่วมกัน มีรางวัลแก่ข้าราชการตำรวจที่มีผลงาน ในการปฏิบัติหน้าที่ สร้างคุณค่าและการยอมรับจากประชาชนให้เกิดขึ้น ก็จะทำให้ ข้าราชการตำรวจเกิดความมุ่งมั่นและทุ่มเท ในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้เกิดความสำเร็จตามมา^{๒๒}

ผู้บังคับบัญชาเองก็สามารถเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการเพิ่มขึ้นด้วย ในการรักษาวินัยสามารถใช้การแสดงความยินดี โดยการส่งเสริม สนับสนุน ให้รางวัล แก่ข้าราชการตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่ ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต รักษาวินัยในการปฏิบัติหน้าที่ สร้างแนวทางการยอมรับ ข้าราชการตำรวจที่รักษาระเบียบวินัยที่ดีเพื่อส่งเสริมด้านขวัญและกำลังใจ^{๒๓}

นอกจากนี้การปฏิบัติตนของข้าราชการตำรวจ ยังสามารถกระทำได้โดยการระวังใจให้ริษยาในเมื่อได้เห็นได้ทราบสมบัติ คือ ความพรั่งพร้อมต่างๆ ของผู้อื่น เมื่อความริษยาเกิดขึ้นก็พยายามระวังเสีย หัดคิดว่าตนเองมีความยินดีเมื่อตนได้สิ่งที่ชอบใจ คนอื่นเขาก็ยินดีในสิ่งที่เขาได้ ควรจะพลอยยินดีกับเขา ในขณะเดียวกันก็ต้องไม่มีความโลภอยากได้สิ่งที่ผูกพันมาถึงตน และต้องปฏิบัติตามหลักมูทิตาที่แท้จริง คือ ต้องประสานสอดคล้องกันทั้ง กาย วาจา ใจ มิให้คับแคบเฉพาะตนและผู้ ที่ตนรักเท่านั้น แต่ให้กว้างออกไปตลอดถึงไม่มีจำกัด ไม่มีประมาณ^{๒๔}

ข้าราชการตำรวจ ต้องเปิดใจกว้าง แสดงความยินดีที่จะรับฟังความคิดเห็นของประชาชน และหน่วยงานอื่นภายนอก ตำรวจต้องกล้ายินดีที่จะให้มีการถ่วงดุลตรวจสอบการใช้ อำนาจของตนด้วยความยินดีและเต็มใจ การตรวจสอบหาใช่การจับผิด หากแต่เป็นการช่วยกัน สอดส่องและกระตุ้นเตือน ตำรวจเองต้องยอมรับว่ามือของตนข้างหนึ่งถือกฎหมายในแง่ของการใช้อำนาจ ในขณะที่มืออีกข้างของตำรวจถืออาวุธร้ายแรงเช่นปืน การใช้อำนาจของตำรวจในบางครั้งบางคราอาจเกิดความผิดพลาด ทั้งที่โดยตั้งใจและไม่ตั้งใจ^{๒๕}

สอดคล้องกับ นางสาวรัตติกาล แก้วเกิดมี ได้กล่าวว่า การเปิดโอกาสให้มีการถ่วงดุล ตรวจสอบจากหน่วยงานอื่นภายนอกอย่างเต็มใจ เท่ากับเป็นการเพิ่มระดับความระมัดระวัง และลด

^{๒๒} สัมภาษณ์ พระเมธาวันยรส, ผศ.ดร. (สุเทพ ปวิสิโก), รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒ สิงหาคม ๒๕๖๐.

^{๒๓} สัมภาษณ์ พันตำรวจโทสุรณ กฤตยโชติ, สารวัตรป้องกันปราบปรามสถานีตำรวจนครบาลสายไหม, ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๖๐.

^{๒๔} สัมภาษณ์ พันตำรวจโทสุธรรม ชมพู, สารวัตรป้องกันปราบปรามสถานีตำรวจนครบาลสายไหม, ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๖๐.

^{๒๕} สัมภาษณ์ นางสาวศศิธร แสนบุญศิริ, นักวิชาการเงินและบัญชีปฏิบัติการ, ๔ กรกฎาคม ๒๕๖๐.

โอกาสในการที่จะเกิดความผิดพลาดในการปฏิบัติหน้าที่ของตนตามกฎหมายด้วย ในขณะเดียวกันการเปิดโอกาสให้หน่วยงานอื่นสามารถตรวจสอบ และถ่วงดุลการใช้อำนาจของตำรวจ ย่อมก่อให้เกิดสิ่งที่เรียกว่า ความโปร่งใสขึ้นด้วย ซึ่งความโปร่งใสนี้เองที่จะนำสิ่งที่เรียกว่าศรัทธาให้เกิดขึ้นในหมู่มวลชนประชาชน^{๒๖}

สรุปว่า บุรณาการการส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจ ด้วยหลักมูทิตาทำได้โดยข้าราชการตำรวจควรมีความยินดีเมื่อผู้อื่นได้ดี หมายถึง ความชื่นบานในเวลาผู้อื่นได้รับความดี เมื่อเขามีความเจริญด้วยความรู้ความสามารถ เจริญด้วย ลาภ ยศ และชื่อเสียง พลอยชื่นชมยินดีตามด้วยคุณธรรม หากข้าราชการตำรวจมีมูทิตาย่อมปราบปรามซึ่งความริษยาในคุณงามความดีของผู้อื่นย่อมได้รับความนิยมนับถือ จึงเป็นคุณธรรมที่ควรปลูกฝังให้มีในใจของข้าราชการตำรวจทุกคน

๔.๑.๔ บุรณาการด้วยหลักอุเบกขา

บุรณาการการส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจด้วยหลักอุเบกขาได้โดยข้าราชการตำรวจพึงมีความวางเฉย กิริยาที่วางเฉย ภาวะที่วางเฉยทั้งหลาย เห็นความเสมอกันในสัตว์บุคคลทั้งหลาย มีผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้สัมภาษณ์โดยกล่าวว่า การปฏิบัติตามหลักอุเบกขาเป็นเรื่องที่ข้าราชการตำรวจทุกคนควรปฏิบัติ โดยเฉพาะข้าราชการตำรวจที่เป็นผู้บังคับบัญชาจะต้องตระหนักโดยการแสดงออกถึงการวางใจเป็นกลางโดยพิจารณาข้อเท็จจริงเมื่อตัดสินใจในเรื่องใดๆ แล้วควรพิจารณาใคร่ครวญด้วยปัญญา มีเหตุผลถูกต้องและเที่ยงธรรมอันเป็นการรักษาความถูกต้องให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์เพื่อผดุงไว้ซึ่งความยุติธรรม^{๒๗}

หลักพุทธธรรมเรื่องอุเบกขานั้นเป็นลักษณะของการใช้ปัญญาว่าอะไรถูกต้องอะไรไม่ถูกต้อง คำว่าวางเฉยนั้นไม่ได้หมายความว่าเฉยเมยไม่เอางานเอาการ แต่เป็นการรักษาความสมดุลไม่ให้เกิดการใช้เมตตา กรุณา มุทิตา เกินขอบเขตของความถูกต้อง เช่นถ้าเราเมตตาหรือกรุณามากเกินไป ก็จะกลายเป็นอคติ จะทำให้เราช่วยเหลือเฉพาะคนที่เรารัก ดังนั้นอุเบกขาจึงเป็นหลักธรรมที่ถ่วงดุลให้อยู่ในภาวะเยียบที่ควรจะเป็น อุเบกขาจึงเป็นหลักธรรมที่สร้างความยุติธรรมให้เกิดขึ้น

การวางตัวและการวางใจเป็นกลางนั้นควรพิจารณาจากข้อเท็จจริงตามเหตุผลเพื่อนำมาใช้ในการตัดสินใจภายใต้ความถูกต้องและเที่ยงธรรมตามหลักเกณฑ์หรือระเบียบ หรือข้อกฎหมายต่างๆ ที่ให้อำนาจ แนวทางการนำอุเบกขามาประยุกต์ใช้ในการครองคนให้เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน

^{๒๖} สัมภาษณ์ นางสาวรัตติกาล แก้วเกิดมี, อดีตผู้ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภากรุงเทพมหานครเขตสายไหม, ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๖๐.

^{๒๗} สัมภาษณ์ พระเมธาวันยรส, ผศ.ดร. (สุเทพ ปวิสิโก), รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒ สิงหาคม ๒๕๖๐.

เช่น เมื่อผู้ร่วมงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชาประสบกับอุปสรรคในการทำงานผู้บังคับบัญชาหรือผู้บริหาร ควรให้ความช่วยเหลือเพื่อให้ผ่านพ้นอุปสรรคโดยไม่ซ้ำเติมด้วยการลงโทษอย่างไม่เป็นธรรมหรือไร้เหตุผล การช่วยแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นโดยไม่มีอคติ ควรคำนึงถึงหมู่คณะก่อนตัดสินใจในเรื่องที่มีผลต่อส่วนรวมอย่างมีเหตุผล^{๒๘}

สอดคล้องกับแนวคิดของ ผศ.ดร.วุฒินันท์ กันทะเตียน ได้กล่าวว่า อุเบกขาเป็นหลักธรรมที่ควบคุมให้ข้าราชการตำรวจโดยเฉพาะผู้บริหารจะต้องมี ความเมตตา กรุณา อุเบกขาแต่พอดี บริหารให้มีความเสมอภาคไม่มีอคติ ก็จะทำให้เกิดความยุติธรรม ซึ่งผู้บริหารสถานีดำรวจทุกระดับที่จะต้องมีความเป็นกลางไม่เอนเอียงเข้าข้างฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดโดยการตั้งตนเป็นกลางและใช้ปัญญาพิจารณาอย่างมีเหตุผล เช่น กรณีที่เกิดความขัดแย้งของข้าราชการตำรวจในองค์การ ข้าราชการตำรวจขัดแย้งกับประชาชน ผู้บริหารควรตัดสินใจอย่างเที่ยงธรรมภายใต้ข้อมูลเชิงประจักษ์เพื่อสร้างความเชื่อถือแก่ผู้ร่วมงานหรือต่อประชาชน^{๒๙}

ข้าราชการตำรวจที่เป็นผู้บังคับบัญชา ควรพิจารณาความดีความชอบข้าราชการตำรวจในองค์การตำรวจ อย่างยุติธรรมยึดความถูกต้องเที่ยงธรรมโดยไม่มีอคติปฏิบัติต่อเพื่อนข้าราชการตำรวจด้วยความเท่าเทียมกัน การวางตนเป็นกลางไม่เข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง เช่น การประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ ควรจัดให้มีคณะกรรมการกำหนดเกณฑ์ประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่อย่างโปร่งใส แจ้งให้ข้าราชการตำรวจทราบเกณฑ์การประเมินผลเป็นรายบุคคล ในการพิจารณาด้านวินัยและการลงโทษทางวินัย ใช้หลักอุเบกขาในการพิจารณาในความผิดของบุคลากรด้วยความโปร่งใส ยุติธรรม ไม่ลำเอียง มีการพิจารณาในรูปของคณะกรรมการ เป็นต้น^{๓๐}

นอกจากนี้การวางตนเป็นกลางของข้าราชการตำรวจ ยังสามารถกระทำได้โดยการระมัดระวังใจมิให้ขึ้นลงด้วยความยินดียินร้าย ทั้งในคราวที่ได้สิ่งที่เราต้องการหรือพอใจ เช่น ได้ขั้นยศ ตำแหน่ง หรือคำสรรเสริญ เป็นต้น หรือไม่ได้ในสิ่งที่เราต้องการ ประสบกับความผิดหวัง เช่น ไม่ได้ขั้นไม่ได้ยศ หรือโดนโยกย้าย เป็นต้น หากมีภาวะของจิตใจเช่นนั้นเกิดขึ้นก็พยายามระงับใจ เพราะว่าอุเบกขามีหน้าที่ในการขจัดอคติออกไปจากจิตใจ อย่าให้ความยินดียินร้ายเหล่านั้นมาครอบงำ^{๓๑}

^{๒๘} สัมภาษณ์ พระมหาสมบุญ วุฑฒิกโร, ดร., คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๖๐.

^{๒๙} สัมภาษณ์ ผศ.ดร.วุฒินันท์ กันทะเตียน, อาจารย์ประจำ รองหัวหน้าภาควิชามนุษยศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๖๐.

^{๓๐} สัมภาษณ์ พันตำรวจโทสุ เสริม, รองผู้กำกับการสอบสวนสถานีตำรวจนครบาลสายไหม, ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๖๐.

^{๓๑} สัมภาษณ์ พันตำรวจโทฉัตรชัย คู่สันเทียะ, สารวัตรสอบสวนสถานีตำรวจนครบาลสายไหม, ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๖๐.

ความเป็นข้าราชการตำรวจมืออาชีพ คือต้องเป็นผู้เอาใจใส่ต่องานในหน้าที่ความรับผิดชอบของตนเอง ต้องทุ่มเทจริงจังในการทำงาน และต้องซื่อสัตย์ต่ออาชีพตนเอง ปฏิบัติราชการโดยปราศจากอคติทั้งสี่ประการ อันได้แก่ ฉันทาคติ คือ ลำเอียงเพราะรัก เพราะรู้จัก ภยาคติ คือ ลำเอียงเพราะความกลัว เกรงเพราะเขา คือผู้มีบุญหนักศักดิ์ใหญ่ โทสาคติ คือ ลำเอียงเพราะความโกรธ และโมหาคติ คือ ลำเอียงเพราะความไม่รู้ ขลาดเขลา อันแสดงถึงการวางตัวเป็นกลางที่แท้จริง^{๓๒}

การเข้าใจบทบาท อำนาจหน้าที่ และภาระความรับผิดชอบของตนเองอย่างถ่องแท้ด้วย นั้นย่อมหมายความว่าตำรวจควรที่จะได้รับการฝึกฝน และพัฒนาตนเองอย่างเหมาะสมและเพียงพอ ทั้งทางด้านการศึกษา ฝึกอบรมและคุณงาม ซึ่งหนทางนี้จะเป็นส่วนที่บรรเทาเบาบางปัญหาเรื่อง โมหาคติ เพราะจะทำให้ไม่เป็นคนกลาง สูญเสียซึ่งความยุติธรรม อีกทั้งการติดต่อประสานงานความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกที่มีขอบเขตของอำนาจหน้าที่ที่ต้องทำงานสอดคล้องกันด้วยความเสมอเหมือนไม่ลำเอียง เพราะด้วยเหตุความแตกต่างทางสังคม หรือแนวคิดทางการเมือง^{๓๓}

สรุปว่า บุรณาการการส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจ ด้วยหลักอุเบกขา ทำได้โดยให้ข้าราชการตำรวจควรวางตนเป็นคนกลาง มีความวางเฉย ไม่เสียใจ ไม่ดีใจ เมื่อสถานการณ์ไม่เอื้อที่จะแสดงพฤติกรรมตามคุณธรรมความมีเมตตา กรุณา และมุทิตาได้ อุเบกขาเป็นคุณธรรมที่ ผู้ใหญ่ ผู้นำ หัวหน้างาน ที่ปกครองผู้อื่นต้องประพฤติอย่างสม่ำเสมอ เมื่อมีผู้ประพฤติอย่างสม่ำเสมอ เมื่อมีผู้ประพฤติดีก็ต้องขมกย่องสรรเสริญคุณงามความดีของเขา แต่เมื่อมีผู้ประพฤติไม่ดีก็ต้องถูกตำหนิ ลงโทษตามกรณีของความผิดไม่ตัดสินเอนเอียงเพราะอำนาจอคติที่ผิดๆ

๔.๒ บุรณาการการส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจ ด้วยหลักอิทธิบาท ๔

เนื่องจากปัญหาจิตสำนึกในการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจมีน้อย สาเหตุเนื่องจาก ขบวนการสรรหาคนที่มารับราชการตำรวจ เจ้าหน้าที่ตำรวจขาดมาตรฐานในวิชาชีพทำให้มีการล่าช้าในการปฏิบัติหน้าที่ ขาดความยุติธรรม ขาดองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องในแต่ละสายงาน โดยเฉพาะในมุมมองของตำรวจบางคนยังมองประชาชนว่าอยู่ในสภาพที่ด้อยกว่า ไม่มองว่าตัวตำรวจเองมีหน้าที่

^{๓๒} สัมภาษณ์ ดร.สมชาย เวสารัชชระกุล, อดีตผู้ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภากรุงเทพมหานครเขตสายไหม, ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๖๐.

^{๓๓} สัมภาษณ์ คุณหญิงสุภารัตน์ เกยุราพันธุ์, อดีตผู้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี, ๒ สิงหาคม ๒๕๖๐.

รับใช้ประชาชน ปัญหาเหล่านี้ ส่งผลให้เป็นอุปสรรคในการส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจ

จากปัญหาและเหตุผลที่กล่าวมา ผู้วิจัยเห็นว่าหากแนวทางส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจเป็นไป ด้วยความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจที่ปรารถนาจะทำงานให้บรรลุผลพึงพอใจในตำแหน่ง และหน้าที่ที่ได้รับ มีความพากเพียรพยายามปฏิบัติทำในสิ่งที่ตนรับผิดชอบดูแลรักที่จะปฏิบัติและพัฒนางานอยู่ตลอดเวลาความมุ่งมั่นที่จะทำให้งานที่เรารับผิดชอบไปสู่ผลสำเร็จ ตรงต่อเวลาเอาใจใส่มีความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติงานในหน้าที่ความหมั่นสอดส่องพิจารณาไตร่ตรองให้รอบคอบกำหนดขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติงาน จะส่งผลให้งานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งคุณสมบัติเหล่านี้ได้ถูกบรรจุในหลักธรรมอิทธิบาท ๔ อันประกอบด้วย ฉันทะ วิริยะ จิตตะ วิมังสา มีความเหมาะสมในการนำมาใช้ส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจ ดังนี้

๔.๒.๑ บุรณการด้วยหลักฉันทะ

การส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจด้วยหลักฉันทะสามารถทำได้ โดยข้าราชการตำรวจทุกคนต้องมีความรักในงาน คือความพอใจในงานที่ตนกระทำ เช่น เป็นครู อาจารย์รักการสอน เป็นพระรักการเป็นนักบวช เป็นตำรวจรักการดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยให้กับประชาชน เป็นนักแสดงรักในการแสดง เป็นพ่อค้าแม่ค้า รักในการให้บริการลูกค้า เป็นแพทย์รักในการรักษาผู้ป่วย เป็นต้น

ความมีใจรักใคร่ในหน้าที่ที่ปฏิบัติ และพอใจใฝ่รักในจุดหมายของการปฏิบัติหน้าที่นั้น อยากทำสิ่งนั้นๆ ให้สำเร็จอยากให้งานนั้นหรือสิ่งนั้นบรรลุผล การมีใจรักงานและรักจุดหมายของงาน มีความรักความใฝ่ใจปรารถนาต่อภาวะดีงามเต็มเปี่ยมสมบูรณ์ของงาน อยากทำให้สำเร็จผลตามจุดหมายที่ดีงามนั้น เมื่อเห็นสิ่งนั้นหรืองานนั้นกำลังเดินนำไปสู่จุดหมาย ก็เกิดปิติเป็นความเอิบอิ่มใจ ครั้นหน้าที่หรืองานที่ทำนั้นบรรลุจุดหมายก็รับโสมนัสเป็นความฉ่ำชื่นใจ ที่พร้อมด้วยความรู้สึกโปร่งโล่งผ่องใสเบิกบานแผ่ออกไปเป็นอิสระไร้ขอบเขต

มีผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้สัมภาษณ์แสดงทัศนคติในเรื่องบุรณการการส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจตามหลักฉันทะว่า การทำงานไม่ใช่สักแต่จะทำหรือทำเพราะมีกฎหมายให้ทำ หรือเพราะถูกสั่งให้ทำ แต่ต้องมีจิตใจในการรักในหน้าที่ จะทำให้ข้าราชการตำรวจเคารพเอื้อเฟื้อต่อหน้าที่ เกิดความรักในคุณค่าความดีงามความสมบูรณ์ของงาน ที่ตนได้รับมอบหมาย หรือเห็นถึงความสำคัญและหวังถึงความสำเร็จของงานนั้นอย่างเต็มที่ เมื่อเกิดความรักในงานก็จะทุ่มเทชีวิตและจิตใจอุทิศให้แก่งานนั้น อาจถึงขนาดยอมสละชีวิตเพื่องานนั้นได้ เมื่อมีความรักในหน้าที่ก็ต้องการทำหน้าที่นั้นให้ดีที่สุดให้สำเร็จผลของงานนั้น ไม่ห่วงพะวงกับสิ่งล่อเร้าหรือ

ผลตอบแทนทั้งหลาย จิตใจก็มุง แน่วแน่มั่นคงในการดำเนินสู่จุดหมาย ไม่ฟุ้งซ่าน เกิดสมาธิขึ้น และไม่เบื่อหน่ายงาน จะเกิดความเพียรสร้างสรรค์ตามมา^{๓๔}

สอดคล้องกับ พันตำรวจโทสำเร็จ ส่งเสียง ที่กล่าวว่า ข้าราชการตำรวจที่มีความรักในหน้าที่ที่ ทำก็จะทำให้ข้าราชการตำรวจผู้นั้นมีทัศนคติที่ดีต่อหน้าที่ของตน การมีทัศนคติที่ดีกับหน้าที่ที่ทำ ก็จะทำให้ไม่เกิดอาการเบื่อหน่ายในหน้าที่ที่ทำ เมื่อไม่มีอาการเบื่อหน่ายงาน การปฏิบัติหน้าที่ของ ข้าราชการตำรวจก็จะมีประสิทธิภาพ ดังนั้น ข้าราชการตำรวจควรทำให้สบาย มองหน้าที่ทุกหน้าที่ ว่ามันเป็นหน้าที่ที่ง่ายสำหรับเรา เป็นหน้าที่ที่ท้าทายความสามารถของเรา แม้ว่าภาระหน้าที่ที่จะ เพิ่มขึ้น ต้องเหนื่อยมากขึ้นกว่าเดิม ก็ให้คิดเสียว่าเราทำเพื่อความก้าวหน้าในชีวิตของเราเอง และเพื่อประโยชน์สุขต่อประชาชน^{๓๕}

พระเมธาวิญญู ได้ให้สัมภาษณ์โดยกล่าวว่า หากขาดฉันทะ จะทำให้ขาดกำลังใจ เบื่องานใน หน้าที่หลักของตน ไม่มีอารมณ์ในการทำงาน เมื่อเบื่องาน ไม่อยากทำแล้วก็จะทอดทิ้งงาน ดองงาน สะสมงาน ทำให้เกิดการงานที่คั่งค้าง งานไม่เสร็จ กลายเป็นคนขาดความรับผิดชอบ จັบจิด ไม่หน้า เชื่อถือ เจ้านายไม่ไว้วางใจ โดยดำนิ ถ้าเป็นอย่างนี้แล้ว จะทำให้การงานไม่เจริญก้าวหน้าแต่อย่างใด ผลเสียก็จะเกิดขึ้นแก่ตัวข้าราชการตำรวจเอง ต่อองค์กรตำรวจ และต่อประสิทธิภาพในการบริการ ประชาชนด้วย^{๓๖}

ผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นประชาชนได้ให้สัมภาษณ์แสดงทัศนคติในเรื่องบูรณาการการส่งเสริม ประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจตามหลักฉันทะว่า ความรักในงานนั้นทำให้ ข้าราชการตำรวจสามารถปรับตัวให้เข้ากับเพื่อนร่วมงานได้ดี การไปปฏิบัติหน้าที่ด้านใด ก็ต้องปรับตัว ให้เข้ากับที่นั้นให้ได้ เพราะมันเป็นผลดีกับตัวข้าราชการตำรวจเอง ถ้าที่ทำงาน มีแต่เสียงหัวเราะ มี รอยยิ้มให้กัน บรรยากาศการทำงานก็จะดี ที่สำคัญมันจะส่งผลให้เรามีแรงที่จะทุ่มเทให้กับงานได้ อย่างไม่รู้จักเหน็ดเหนื่อย^{๓๗}

สอดคล้องกับ พันตำรวจเอกธนกรณท์ ก้อนแก้ว ได้กล่าวว่า การที่เรามีเพื่อนร่วมงานที่ดี ยัง หมายความว่า งานของเราสำเร็จไปกว่าครึ่งแล้ว เพราะว่าการอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดี มีเพื่อนร่วมงานที่ดี คอยช่วยเหลือเราในทุกๆ ด้าน ย่อมส่งผลถึงจิตใจที่ดีตามไปด้วย ในเมื่อจิตใจดีผลงานที่ออกมา ก็จะดี

^{๓๔} สัมภาษณ์ พระมหาสมบุรณ์ วุฑฒิกโร, ดร., คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช วิทยาลัย, ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๖๐.

^{๓๕} สัมภาษณ์ พันตำรวจโทสำเร็จ ส่งเสียง, รองผู้กำกับการป้องกันปราบปรามสถานีตำรวจนครบาลสาย ไหม, ๔ สิงหาคม ๒๕๖๐.

^{๓๖} สัมภาษณ์ พระเมธาวิญญู, ผศ.ดร. (สุเทพ ปวิสิโก), รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ มหาวิทยาลัยมหามกุฏ ราชวิทยาลัย, ๒ สิงหาคม ๒๕๖๐.

^{๓๗} สัมภาษณ์ นางปวีณา หงสกุล, ประธานมูลนิธิปวีณาหงสกุลเพื่อเด็กและสตรี, ๘ กรกฎาคม ๒๕๖๐.

ตามไปด้วย ความพอใจในงาน ทำให้เรามองโลกในแง่ดี มีแต่ประโยชน์ไม่มีโทษ ช่วยสร้างความมั่นใจในการทำงานเป็นส่วนที่สำคัญในการพัฒนาบุคลิกภาพด้วย และยังส่งผลถึงความสำเร็จในอนาคตอีกด้วย เพียงเราเริ่มต้นด้วยการรักและมีใจให้กับงานเป็นสิ่งแรก^{๓๘}

วิธีปฏิบัติงานให้สำเร็จ เมื่อข้าราชการตำรวจได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ด้านใดก็ตาม จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องสร้างใจให้รักในงานให้เกิดขึ้นเสียก่อน ด้วยการสร้างความพอใจ รักในการทำงาน ด้วยการพิจารณาให้ เห็นว่าจะเกิดผลดีหรือผลเสียใดตามมา เมื่อทราบข้อดีข้อเสียของการทำงานแล้วความรักในงานก็จะเกิดขึ้นเอง สำหรับข้าราชการตำรวจที่เป็นผู้บังคับบัญชา ยิ่งจำเป็นต้องมีหลักธรรมฉันทะประจำใจเพื่อเป็นแบบอย่าง อีกทั้งต้องแนะนำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาได้รู้ถึงข้อดีข้อเสีย เพื่อช่วยสร้างจิตสำนึกในการรักการงานหรือทำให้ฉันทะเกิดขึ้นในใจของผู้ใต้บังคับบัญชาอีกด้วย

ประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจเกิดขึ้นจากโรงพัก ถ้าข้าราชการตำรวจประจำสถานีตำรวจทำไม่ดี สำนักงานตำรวจแห่งชาติก็แจ้ง จึงจำเป็นต้องปรับตัวทุกคน ต้องเก็บเกี่ยวสร้างภาพลักษณ์ที่ดี ช่วยเหลือประชาชนเป็นหลัก ทำได้เท่าไรทำไป ยิ่งปัจจุบันนี้เป็นเรื่องที่ต้องทำลายองค์กรตำรวจ บ้านตัวเองต้องดูแลปกป้องรักษา หากข้าราชการตำรวจไม่รักงานก็เท่ากับไม่รักหน่วยงานก็เท่ากับไม่รักประชาชนด้วย^{๓๙}

สรุปว่า บุรณาการการส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจ ด้วยหลักฉันทะได้โดยข้าราชการตำรวจต้องมีความพอใจความรัก ความชอบ ความสนใจในหน้าที่ของตนเอง คือ มีใจรักการทำงาน เมื่อมีหน้าที่รับผิดชอบในกิจการงานใดแล้วก็มีจิตใจรักในกิจการงานนั้น มีความตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ พอใจที่ได้ปฏิบัติหน้าที่นั้นๆ ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

๔.๒.๒ บุรณาการด้วยหลักวิริยะ

บุรณาการการส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจด้วยหลักวิริยะได้ โดยข้าราชการตำรวจทุกคนควรมีความเพียร พยายามในการปฏิบัติหน้าที่นั้น เมื่อข้าราชการตำรวจมีความรักในการทำงานสิ่งใดก็จะลงมือกระทำอย่างเต็มที่ เต็มกำลังความสามารถของตน ซึ่งโดยปกติแล้วการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจในสภาพสังคมปัจจุบันนี้อาจต้องพบกับสิ่งที่ไม่เป็นที่พอใจหลายอย่าง เช่น ความเหน็ดเหนื่อยเมื่อยล้า ร้อน หนาว หิว กระหาย ง่วง ตลอดจนการได้พบกับสิ่งที่ไม่เพลิดเพลินเจริญใจ อดหลับอดนอน ทั้งหมดนี้เป็นวิถีแห่งการปฏิบัติหน้าที่ทั้งสิ้น จะมากน้อยขึ้นอยู่กับเหตุปัจจัยในการปฏิบัติหน้าที่ของแต่ละบุคคล ฉะนั้น คนทำงานที่ดี จึงต้องมีความ

^{๓๘} สัมภาษณ์ พันตำรวจเอกธนกรณธ์ ก้อนแก้ว, ผู้กำกับการสถานีตำรวจนครบาลสายไหม, ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๖๐.

^{๓๙} สัมภาษณ์ ผศ.ดร.วุฒินันท์ กันทะเตียน, อาจารย์ประจำ ร่องหว่นาภาควิชามนุษยศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๖๐.

กล้าหาญ เด็ดเดี่ยว กล้าเผชิญหน้ากับอุปสรรคดังกล่าวมานี้ด้วยใจที่ไม่ย่อท้อ เพื่อมุ่งทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้

ผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้ให้สัมภาษณ์ ได้กล่าวว่า หลักธรรมเรื่องวิริยะนี้มีความสำคัญกับการพัฒนาตนเอง โดยข้าราชการตำรวจต้องมีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาตนเองให้มีความพร้อมในการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง มีความขยันหมั่นเพียรเป็น คุณสมบัติที่ติดตัวมาของข้าราชการตำรวจแต่ละคนไม่เท่ากัน แต่สามารถฝึกฝนได้ ด้วยการสร้างนิสัยไม่หยุดนิ่ง ปฏิบัติหน้าที่ตลอดเวลา แม้หน้าที่ตนเองจะเสร็จแล้ว ก็ยังช่วยงานคนอื่นต่อไป นอนน้อยแต่เป็นเวลา ตื่นแต่เช้า กระตือรือร้นที่จะปฏิบัติหน้าที่เดิมให้เสร็จ และหางานใหม่ๆ มาทำ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด^{๔๐}

นอกจากนี้ ข้าราชการตำรวจควรมีการกระตุ้นให้ตื่นตัวในการพัฒนาตนเอง มีความกระตือรือร้นในการทำงานตลอดเวลา พยายามพัฒนาตนเองให้เกิดความชำนาญในหน้าที่ พยายามศึกษาเพิ่มเติมในหน้าที่ของตนเองและงานอื่นที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่เพื่อเพิ่มศักยภาพ ข้าราชการตำรวจระดับผู้บริหารควรจะสนับสนุนให้มีการจัดฝึกอบรมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้น มีความมุ่งมั่นที่จะทำให้หน่วยงานมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้นำหลักพุทธธรรมไปใช้ในการพัฒนางานทำงานด้วยความอดุสาหะอดทน ทำงานเต็มความสามารถต่อสู้กับอุปสรรคต่างๆ^{๔๑}

ข้าราชการตำรวจต้องปฏิบัติหน้าที่แม้จะเลยเวลาทำงานปกติ เช่น เข้าช่วยเหลือแก้ไขประชาชนที่ประสบความเดือดร้อน จนกว่าจะช่วยคลี่คลายปัญหาต่างๆ ให้กับประชาชนได้ แม้จะไม่ใช่ว่าในเวลาปฏิบัติหน้าที่ปกติก็ตาม แสดงให้เห็นถึงความขยันหมั่นเพียรในการปฏิบัติหน้าที่อย่างต่อเนื่อง นึกถึงประโยชน์ของประชาชนเป็นสำคัญ เมื่อทำสิ่งใดก็ทำด้วยความขยันหมั่นเพียร ด้วยความพยายาม เข้มแข็งอดทน ไม่ทอดทิ้งกิจ ที่ทำนั้น ขยันหมั่นประกอบหมั่นกระทำ สิ่งนั้นด้วยความพยายาม เข้มแข็งอดทน เอาธุระไม่ทอดทิ้งไม่ ท้อถอย^{๔๒}

การที่ข้าราชการตำรวจมีความเพียรนี้ จะเป็นเครื่องกำจัดความเกียจคร้านออกไป ซึ่งจะเห็นว่าการงานต่างๆ ที่จะได้ผลสำเร็จอย่างดึ้นนั้น ข้าราชการตำรวจจะต้องปฏิบัติให้ถูกต้องตามหลักการ ถูกเวลา โอกาส และเหตุการณ์ ยกตัวอย่างเช่น เมื่อข้าราชการตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่นั้นได้รับแจ้งเหตุ ต้องเข้าระงับเหตุอย่างต่อเนื่อง จนกว่าเหตุนั้นจะระงับเสร็จเด็ดขาด แต่หากไม่มีความตั้งใจไม่มี

^{๔๐} สัมภาษณ์ พระมหาสมบุญ วุฑฒิกโร, ดร., คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๖๐.

^{๔๑} สัมภาษณ์ พันตำรวจเอกธนกรณธ์ ก้อนแก้ว, ผู้กำกับการสถานีตำรวจนครบาลสายไหม, ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๖๐.

^{๔๒} สัมภาษณ์ พันตำรวจโทสำเริง สงเสียง, รองผู้กำกับการป้องกันปราบปรามสถานีตำรวจนครบาลสายไหม, ๔ สิงหาคม ๒๕๖๐.

ความเพียรพยายามแล้ว เหตุนั้นก็จะต้องเกิดขึ้นซ้ำมาอีก เกิดซ้ำไปซ้ำมาอยู่ร่ำไป แต่เมื่อปฏิบัติหน้าที่ตามติดต่อเนื่อง การงานนั้นก็สำเร็จลงด้วยดีในเวลาที่เหมาะสม^{๔๓}

ความขยันหมั่นเพียรนี้ หากไม่มีอยู่ในตัวข้าราชการตำรวจแล้ว ก็จะทำให้เป็นคนอ่อนแอ ไม่สู้งาน หนีความลำบาก ทำให้เป็นคนที่ทำงานอะไรก็ไม่สำเร็จเป็นชิ้นเป็นอัน ส่งผลให้ขาดความก้าวหน้าในหน้าที่การงานของตน คนที่ขาดวิริยะจะเป็นคนที่เต็มไปด้วยการงานที่อาภูล คือ การงานคั่งค้าง ได้ชื่อว่าเป็นข้าราชการที่ทิ้งงานให้เป็นดินพอกหางหมู ทำงานไม่สำเร็จ ไม่ได้เลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่งหรืออาจถูกลงโทษ ข้าราชการตำรวจประเภทนี้มักเป็นคนสมองเสื่อม ความจำไม่ดี จนเป็นผู้ไร้สมรรถภาพ ส่งผลให้ขาดประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ ทำให้ประชาชนขาดความเชื่อมั่นในที่สุด^{๔๔}

ความรักในงานเป็นเรื่องที่ข้าราชการตำรวจจะต้องสร้างให้เกิดขึ้นมากที่สุด เพราะจะไปกระตุ้นให้เกิดความเพียรตามมา ตัวข้าราชการตำรวจเองก็ควรคบหาแต่คนที่ขยันขันแข็ง เพราะคนที่ขยันขันแข็งก็จะพยายาม ชักชวนให้ทำงาน สร้างกำลังใจในการทำงาน จึงควรหลีกเลี่ยงคบคนเกียจคร้านเพราะเขาจะพาเราหลบอุ้งงานจนทำให้งานราชการเสียหาย

สรุปว่า บุรณการการส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจ ด้วยหลักวิริยะได้โดยข้าราชการตำรวจต้องมีความพากเพียร ความขยัน เข้มแข็งอดทน ความบากบั่นมุมานะที่จะปฏิบัติหน้าที่ให้สำเร็จ ด้วยความอุตสาหอย่างเต็มที่เต็มกำลังความสามารถ แม้ว่าจะมีอุปสรรคความยากลำบากในงานมากเพียงใด ข้าราชการตำรวจก็ไม่ท้อถอยไม่ลดละ ความพยายาม สามารถปฏิบัติหน้าที่ต่อเนื่องจนกว่าจะประสบความสำเร็จ และเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

๔.๒.๓ บุรณการด้วยหลักจิตตะ

บุรณการการส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจด้วยหลักจิตตะได้โดยข้าราชการตำรวจทุกคนควรเอาใจใส่ ตั้งใจกับการงานที่ตนทำ หมั่นตรวจตราตามงานดูแลเอาใจใส่ จดจ่อกับงานที่ตนกระทำ ตัวข้าราชการตำรวจเองควรมีความเอาใจใส่ในการพัฒนาตนเอง หมั่นตรวจสอบข้อบกพร่องของตนเพื่อพัฒนาการทำงานในคราวต่อไป

การนำหลักจิตตะมาส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจ คือ การที่ข้าราชการตำรวจเอาใจฝักใฝ่สนใจในกิจการงานตำรวจ ไม่ทอดทิ้งธุระ เอาใจฝักใฝ่สนใจอย่างจริงจังไม่หวั่นไหวต่อความยากลำบากจนกว่าจะประสบความสำเร็จสิ่งที่ตนประสงค์ ข้าราชการตำรวจปฏิบัติตามหลักจิตตะนั้นจะต้องเอาใจฝักใฝ่ ความมีจิตผูกพัน จดจ่อเฝ้าคิดเรื่องนั้น ใจอยู่กับงานนั้น

^{๔๓} สัมภาษณ์ พันตำรวจโทนครีศ พรารณานพร, รองผู้กำกับการสืบสวนสถานีตำรวจนครบาลสายไหม, ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๖๐.

^{๔๔} สัมภาษณ์ นางรัตนธรร รัตนสกุล, ผู้อำนวยการเขตสายไหม, ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๖๐.

ไม่ปล่อย ไม่ห่างไปไหน ถ้าจิตตะเป็นไปอย่างแรงกล้าในเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรืองานอย่างใดอย่างหนึ่ง คนผู้นั้นจะไม่สนใจไม่รู้เรื่องอื่นๆ ใครพูดอะไรเรื่องอื่นๆ ไม่สนใจแต่ถ้าพูดเรื่องงานนั้นจะสนใจเป็นพิเศษทันที

มีผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้ให้สัมภาษณ์ได้กล่าวว่า ข้าราชการตำรวจตามต้องเอาใจใส่ในการปฏิบัติหน้าที่ โดยเฉพาะผู้บังคับบัญชาในระดับผู้บริหารก็ควรสนับสนุนให้ข้าราชการตำรวจในสังกัดได้มีการดูงานนอกสถานที่เพื่อกลับมาพัฒนางานของตน ตัวข้าราชการตำรวจก็ควรให้ความร่วมมือกระตือรือร้นฝึกฝนตนเองอย่างสม่ำเสมอ หมั่นศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อพัฒนางานในหน้าที่ของตน ทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถ เอาใจใส่ต่อหน้าที่เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ตรวจสอบงานที่ได้รับมอบหมายอยู่เสมอเพื่อให้งานที่รับผิดชอบมีประสิทธิภาพ ทำงานร่วมกันไม่ทอดทิ้งกัน จนกว่างานจะสำเร็จ ทั้งนี้เพราะจิตตะมีความหมายว่า การเอาใจใส่งานที่ทำหมั่นตรวจตราไม่ทอดทิ้ง จนกว่าจะบรรลุจุดหมาย^{๔๕}

ภารกิจหลักของตำรวจ หรือผู้พิทักษ์สันติราษฎร์ คือ การทำหน้าที่พิทักษ์ปกป้องสังคมให้ปลอดภัยจากอาชญากรรม มุ่งบริการสังคม ซึ่งการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจต้องมีการเปลี่ยนแปลงตามสถานการณ์ เพื่อรองรับกับรูปแบบอาชญากรรมที่ปรับเปลี่ยนการดำเนินการให้มีความซับซ้อนมากขึ้น ตามความก้าวหน้าของเทคโนโลยี ค่านิยมการดำรงชีวิตและสภาพสังคมที่ไร้พรมแดน ดังนั้นเพื่อให้ปฏิบัติงานสามารถบรรลุภารกิจหลัก จึงจำเป็นต้องทำความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบของตนเอง และสภาพการเปลี่ยนแปลงทั้งภายใน ภายนอกองค์กรที่เกิดขึ้นอย่างถ่วงแท้^{๔๖}

หากข้าราชการตำรวจขาดการเอาใจใส่ในหน้าที่ของตน ก็จะทำให้งานนั้นจะเสียหายโดยไม่รู้ตัว หรืออาจรู้ตัวแต่ก็แก้ไขอะไรไม่ได้แล้ว เมื่อมันสายเกินจะแก้ไขอะไรได้ทันแล้ว ดังนั้นข้าราชการตำรวจที่รับผิดชอบงานใด จงพยายามศึกษารายละเอียดของงานนั้นให้เข้าใจ หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า ความต้องการของงาน คือให้งานที่เราจะกระทำนั้นๆ ว่างานชนิดนี้ต้องทำอะไร ต้องการอะไรบ้าง^{๔๗}

สรุปว่า บุรณาการการส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจ ด้วยหลักจิตตะได้ โดยข้าราชการตำรวจควรเอาใจใส่ ฝึกฝนตนเอง ใฝ่ในการทำงาน หรือความตั้งมั่นของจิต มีสมาธิมั่นคงอยู่กับงาน รักษาความไม่ประมาทเสมอชีวิต ไม่ทอดทิ้งหน้าที่ ไม่ปล่อยปละละเลย

^{๔๕} สัมภาษณ์ พันตำรวจโท หนู สุขเสริม, รองผู้กำกับการสอบสวนสถานีตำรวจนครบาลสายไหม, ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๖๐.

^{๔๖} สัมภาษณ์ พันตำรวจโท วัชรชัย คู่สันเทียะ, สารวัตรสอบสวนสถานีตำรวจนครบาลสายไหม, ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๖๐.

^{๔๗} สัมภาษณ์ คุณหญิงสุภารัตน์ เกยุราพันธุ์, อดีตผู้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี, ๒ สิงหาคม ๒๕๖๐.

ในหน้าที่ที่ท่า ไม่ปล่อยให้ให้ฟุ้งซ่านเลื่อนลอยไปจากหน้าที่ที่ปฏิบัติ เอาใจใส่ในความทุกข์ร้อนของประชาชน

๔.๒.๔ บุรณาการด้วยหลักวิมมังสา

การส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจตามหลักวิมมังสานั้น ข้าราชการตำรวจต้องใช้ปัญญาประกอบการงาน คือใช้วิชาความรู้ และความรู้สึกร่วมกันที่จะนำออกใช้ ก็คือ ความรู้เรื่องงานที่ตนกระทำ เริ่มแต่รู้จักงานที่ทำว่าเราต้องทำอะไรบ้าง มีขอบเขตแค่ไหน รู้จักผลได้ผลเสียของงาน รู้จักวิธีทำงานให้ได้ผลดี วิธีทุ่มเทเวลาและเพิ่มผลงาน การใช้ปัญญาพิจารณางานของตน

มีผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้ให้สัมภาษณ์กล่าวว่า ความเป็นผู้รู้จักพิจารณาเหตุสังเกตผลในการปฏิบัติงานของของข้าราชการตำรวจนั้น ลำดับแรกก็ต้องพิจารณาตนเอง หากเป็นผู้บังคับบัญชาก็ต้องพิจารณาผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาด้วย ว่าดำเนินไปตามนโยบายและแผนงานที่วางไว้หรือไม่ ได้ผลสำเร็จหรือไม่มีความคืบหน้าไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่เพียงไร มีอุปสรรคหรือปัญหาที่ควรได้รับการปรับปรุงแก้ไขวิธีการทำงาน หรือวิธีการปฏิบัติหน้าที่การงานนั้นให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ได้อย่างไร ขั้นตอนนี้เป็นกรนำข้อมูลจากจากที่ได้ติดตามประเมินผลงานหรือตรวจงานนั้น มาวิเคราะห์ วิจัย ให้ทราบเหตุผล ของปัญหาหรืออุปสรรคข้อขัดข้องในการทำงาน แล้วพิจารณาแก้ไขปัญหานั้น และปรับปรุงพัฒนาวิธี การทำงานให้ดำเนินไปสู่ความสำเร็จ ให้ถึงความเจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้นไปได้^{๔๘}

ข้อปฏิบัติที่จะช่วยให้การปฏิบัติงานในหน้าที่ให้มีประสิทธิภาพตามหลักวิมมังสานั้น ข้าราชการตำรวจจะต้องเป็นผู้มีความคิดริเริ่มด้วยความคิดสร้างสรรค์ คิดทำโครงการใหม่ๆ ที่เป็นประโยชน์สุข แก่องค์กรตำรวจ ประชาชน สังคม และประเทศชาติ และวิธีการทำงานใหม่ๆ ให้การปฏิบัติหน้าที่ในกิจการงานตำรวจบังเกิดผลดีมีประสิทธิภาพสูงขึ้น ข้าราชการตำรวจต้องมีความคิดพัฒนา คือเป็นตำรวจนักพัฒนา ปรับปรุงแก้ไขสิ่งที่ล้าหลัง หรือข้อบกพร่องในการปฏิบัติหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้น

ข้าราชการตำรวจต้องเป็นผู้มีสำนึกในภาระหน้าที่ความรับผิดชอบสูง คือ มีสำนึกในความรับผิดชอบต่อตนเอง โดยการศึกษาหาความรู้เพิ่มพูนศักยภาพ และสำนึกในการสร้างฐานะของตน และมีสำนึกในหน้าที่ความรับผิดชอบต่อส่วนรวม คือต่อครอบครัว ต่อองค์กรตำรวจ ต่อประชาชน ต่อสังคม และประเทศชาติ ให้เจริญสันติสุข และมั่นคง^{๔๙}

^{๔๘} สัมภาษณ์ พระมหาสมบุรณ์ วุฑฒิกโร, ดร., คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๖๐.

^{๔๙} สัมภาษณ์ พันตำรวจโทธรรมบุญ ธรรมวงศ์, สารวัตรจราจรสถานีตำรวจนครบาลสายไหม, ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๖๐.

โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้าราชการตำรวจต้องสำนึกในหน้าที่เรียกว่าเคารพเอื้อเฟื้อต่อหน้าที่รับผิดชอบต่อสถาบันหลักทั้งสถาบันชาติ สถาบันพระพุทธรศาสนา และสถาบันพระมหากษัตริย์ เพราะหากสถาบันใดไม่มั่นคง ไม่ว่าจะเป็นเพราะถูกศัตรูภายใน และ/หรือ ศัตรูจากภายนอกกรุกราน ย่อมกระทบกระเทือนถึงสถาบันหลักอื่นๆ ของชาติไทยเราให้พลอยคลอนแคลนอ่อนแอไปด้วย^{๕๐}

การปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจต้องมีความอดทนต่อสิ่งเร้า มีความอดทนต่อปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นขณะที่ปฏิบัติหน้าที่ ปฏิบัติหน้าที่ตามความรู้ ความสามารถของตน มีการพิจารณาไตร่ตรองในการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายอยู่เสมอ มีการแก้ปัญหาโดยใช้สติปัญญาในการปฏิบัติหน้าที่ของตน หาวิธีการที่จะปรับปรุงการปฏิบัติหน้าที่ให้มีประสิทธิภาพ พิจารณาไตร่ตรองโดยใช้ปัญญาหาวิธีแก้ไขปรับปรุงการหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้น

หากการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจเกิดการผิดพลาดบ่อยครั้ง ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความมกมายขาดสติ ไตร่ตรองอย่างมีเหตุผลมีผล ก็ทำให้สิ้นเปลืองงบประมาณ ต้นทุนบานปลาย เปลืองแรง เปลืองเวลาไม่คุ้มค่ากับการลงทุน ด้วยเหตุที่ข้าราชการตำรวจปฏิบัติหน้าที่โดยขาดความฉลาดทางปัญญา หรือเป็นผู้ที่ฉลาดไม่เพียงพอในการปฏิบัติหน้าที่นั่นเอง ดังนั้นการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจจะมีประสิทธิภาพสูงสุดได้ ข้าราชการตำรวจต้องศึกษาเรียนรู้วิธีการหลักการปฏิบัติหน้าที่นั้นๆ อย่างชัดเจน ถูกต้องแม่นยำ

วิธีการที่ดีที่สุดนำมาปฏิบัติงานเกิดความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ ถ้าเป็นงานใหญ่ๆ ที่ต้องมีการวางแผนและเตรียมความพร้อมที่จะต้องใช้กำลังพลในการปฏิบัติหน้าที่เป็นจำนวนมาก ต้องจัดให้มีการประชุมระดมปัญญา ของกลุ่มข้าราชการตำรวจที่จะปฏิบัติหน้าที่นั้นๆ เพื่อช่วยกันปรึกษาหารือวางแผนการปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมายด้วยความราบรื่นและมีประสิทธิภาพ^{๕๑}

สรุปว่า บุคลากรการส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจ ด้วยหลักวิมิงสาได้โดยให้ข้าราชการตำรวจใช้ปัญญา พิจารณาใคร่ครวญหาเหตุผลแห่งความสำเร็จในการปฏิบัติหน้าที่ เป็นการพินิจพิเคราะห์ไตร่ตรอง และตรวจสอบข้อบกพร่องในหน้าที่ที่ทำอยู่เสมอ โดยรู้จักค้นคว้า ทดลอง คิดค้น หาทางแก้ไขปรับปรุงงาน และวิธีการทำงานเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

^{๕๐} สัมภาษณ์ พันตำรวจโทอานติ ผลยาม, สารวัตรธุรการสถานีตำรวจนครบาลสายไหม, ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๖๐.

^{๕๑} สัมภาษณ์ นายอัมฤต สุวรรณทิพย์, ผู้ช่วยผู้อำนวยการเขตสายไหม, ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๖๐.

๔.๓ บุรณาการการส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจ ด้วยหลักสังคหวัตถุ ๔

ปัญหาเรื่องการบริการด้านต่างๆ ที่ยังเป็นอุปสรรคต่อการส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจ สาเหตุสำคัญประการหนึ่งเกิดขึ้นจากการที่ตำรวจยึดติดกับแนวคิดหลักการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม ในรูปแบบของการบังคับใช้กฎหมายตามหลักนิยม ทำให้ตำรวจเกิดวัฒนธรรมใหม่เป็นวัฒนธรรมการแสดงออกถึงการใช้กำลัง มีการบังคับบัญชาที่คล้ายทหาร เน้นการควบคุม สั่งการ ซึ่งเป็นการปิดกั้นการแสดงความคิดเห็น และการมีส่วนร่วมกันแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ทำให้การปฏิบัติหน้าที่บางครั้งมีปัญหา จนในบางครั้งกระทบต่อกระบวนการยุติธรรมและส่งผลกระทบต่อความเชื่อถือของสำนักงานตำรวจแห่งชาติเอง

ผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้สัมภาษณ์ได้กล่าวว่า เนื่องจากลักษณะของงานตำรวจเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับชุมชนโดยตรง รูปแบบการทำงานจะเป็นไปตามค่านิยมของตำรวจผสมผสานไปกับค่านิยมและทัศนคติในชุมชนนั้น ชุมชนอาจต้องการและยอมรับบริการจากตำรวจเพื่อความอยู่รอดและผลประโยชน์ของตน^{๕๒} อีกทั้งในการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจนั้นไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่เพียงลำพังคนเดียวได้ ต้องมีการประสานงานกับบุคคลอื่นๆ ซึ่งถือเป็นหัวใจสำคัญของการดำเนินงาน ซึ่งการประสานงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ จะต้องเริ่มจากการสร้างสัมพันธ์ที่ดี ต้องรู้จักปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่น จึงจะช่วยให้สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี แต่ก็อาจมีข้าราชการตำรวจบางคนที่ไม่สามารถปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้ ซึ่งก็ส่งผลทำให้เกิดปัญหาในการทำงานตามมา และอาจส่งผลกระทบไปถึงประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่อีกด้วย^{๕๓}

ดังนั้นพฤติกรรมการทำงานร่วมกับผู้อื่นนั้นเป็นสิ่งสำคัญที่ทุกคนควรมี อาจจะต้องมีการฝึกฝนปรับทัศนคติ มุมมอง แนวคิด มองโลกในแง่บวก หรือด้านอื่นๆ เพื่อให้ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ โดยเฉพาะการปฏิบัติหน้าที่ร่วมกับประชาชน และเมื่อข้าราชการได้รับความร่วมมือจากบุคคลอื่นๆ หรือประชาชน ก็ส่งผลทำให้มีความสุข สนุกกับงานที่ทำ และส่งผลให้งานตำรวจมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นไปยังหน้าที่การงานตนเองด้วย^{๕๔}

ผู้วิจัยเห็นว่าหลักพุทธธรรมทางพระพุทธศาสนาเป็นแนวคิด ทฤษฎี ที่มีความลึกซึ้ง แฝบยล อย่างไรก็ตามเป็นสิ่งที่สามารถจะประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ ซึ่งหลักธรรมที่มีความสำคัญมากสำหรับการบริการ ประการหนึ่งสำหรับข้าราชการตำรวจทำเพื่อประชาชนนั้น คือ สังคหวัตถุธรรม

^{๕๒} สัมภาษณ์ ร้อยตำรวจตรีสมศรี พรหมนิล, ประธานชุมชนโซล ๗ เขตสายไหม, ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๖๐.

^{๕๓} สัมภาษณ์ นางปวีณา หงสกุล, ประธานมูลนิธิปวีณาหงสกุลเพื่อเด็กและสตรี, ๘ กรกฎาคม ๒๕๖๐.

^{๕๔} สัมภาษณ์ นางสาวศศิธร แสบบุญศิริ, นักวิชาการเงินและบัญชีปฏิบัติการ, ๔ สิงหาคม ๒๕๖๐.

ซึ่งพระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต) ได้กล่าวว่า สังคหวัตถุ ๔ หมายถึง ธรรมเครื่องยึดเหนี่ยว คือ ยึดเหนี่ยวใจบุคคล และประสานหมู่ชนไว้ในสามัคคี หลักการสงเคราะห์^{๕๕}

สอดคล้องกับแนวคิดของ พระมหาสมบุรณ์ วุฑฒิกโร ได้กล่าวว่า การที่ตำรวจจะสามารถผูกใจประชาชนไว้ได้ จะต้องประยุกต์หลักสังคหวัตถุนี้ในการบริการประชาชน เพื่อที่จะเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจของประชาชน ทำให้ประชาชนรักและเชื่อใจไว้ใจได้^{๕๖} ถือว่าเป็นการบริหารพัฒนาแนวใหม่ ปรับทัศนคติของประชาชนที่มีต่อตำรวจในทางลบให้เป็นแนวทางบวก ด้วยกลยุทธ์การบริหาร และการพัฒนาด้านสื่อการประชาสัมพันธ์ สร้างเว็บไซต์ แผ่นพับ คู่มือการปฏิบัติสำหรับประชาชน ก่อนจะเข้ารับบริการ เพื่อให้ประชาชนได้เข้าถึงข้อมูลของสถานีตำรวจ แนะนำประชาชนให้ทราบขั้นตอนการติดต่องานของสถานีตำรวจ^{๕๗} เพื่อประชาชนนั้นมีหน้าที่บทบาทและทำให้เกิดประโยชน์ โดยส่วนรวมและทางหน้าที่ต้องคอยให้คำแนะนำขั้นตอนการบริการประชาชนด้วยไมตรีจิตคิดอาสา เพื่อพัฒนาการให้บริการของสถานีตำรวจเพื่อประชาชนสร้างพันธสัญญาประชาชนให้ทุกคนได้รับการบริการด้วยความเสมอภาค ยุติธรรม ซึ่งเป็นสิ่งที่ต้องยึดถือปฏิบัติ ปรับเปลี่ยนวิธีการทำงาน ให้มีแผนการบริหาร นโยบาย และกลยุทธ์ศาสตร์การบริหารที่ชัดเจน จะสร้างมิติใหม่ของการให้บริการของเจ้าหน้าที่ตำรวจด้วยการบูรณาการศาสตร์ทางพระพุทธศาสนา เพื่อนำมาเป็นเครื่องมือการพัฒนาองค์กรตำรวจ^{๕๘} โดยหลักสังคหวัตถุ ๔ ประกอบด้วย ทาน ปิยวาจา อตถจริยา และสมานัตตตา ดังนี้

๔.๓.๑ บูรณาการด้วยหลักทาน

บูรณาการการส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจด้วยหลักทาน สามารถทำได้โดยข้าราชการตำรวจทุกคนต้องมีน้ำใจรู้จักให้ รู้จักการแบ่งปัน หรือการสงเคราะห์ ซึ่งล้วนเป็นคุณธรรมที่เกื้อกูลกัน ระหว่างเพื่อนมนุษย์ซึ่งเป็นพื้นฐานของทาน การให้วัตถุที่ควรให้ การให้ความรู้ การให้อภัยแก่คนหรือสัตว์อื่น หรือการงดเว้นจากเวรภัยได้แก่ การรักษาศีล มีเว้นจากการฆ่าสัตว์ เป็นต้น

^{๕๕} พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต), *พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม*, พิมพ์ครั้งที่ ๑๒, (กรุงเทพมหานคร : สหธรรมิก, ๒๕๔๖), หน้า ๑๘๖.

^{๕๖} สัมภาษณ์ พระมหาสมบุรณ์ วุฑฒิกโร, ดร., คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๖๐.

^{๕๗} สัมภาษณ์ พันตำรวจโทชัยณรงค์ แดงนกขุ้ม, สารวัตรสอบสวนสถานีตำรวจนครบาลสายไหม, ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๖๐.

^{๕๘} สัมภาษณ์ พันตำรวจโทสุธรรม ชมพู, สารวัตรป้องกันปราบปรามสถานีตำรวจนครบาลสายไหม, ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๖๐.

พระพุทธศาสนาให้ความสำคัญแก่ทาน ว่าทานจัดเป็นการทำบุญอย่างหนึ่งในบุญกิริยาวัตถุ ๓ อย่าง คือ ๑) บุญสำเร็จด้วยการให้ ๒) บุญสำเร็จด้วยการรักษาศีล ๓) บุญสำเร็จด้วยการเจริญภาวนา^{๕๙} การทำบุญทั้ง ๓ ประการนี้เป็นหนทางในการปฏิบัติตนของข้าราชการตำรวจเพื่อจะเข้าสู่เป้าหมายตามเจตนาของข้าราชการตำรวจผู้กระทำนั้นๆ

ผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้สัมภาษณ์ได้กล่าวว่า ข้าราชการตำรวจอาจให้ทานได้ โดยการให้สิ่งของแก่เพื่อนร่วมงานและผู้ใต้บังคับบัญชาโดยเฉพาะการให้เพื่อผูกใจในยามที่เขาตกต่ำหรือมีความเดือดร้อน การให้รางวัลหรือขึ้นเงินเดือน หรือตลอดจนการให้คำแนะนำหรือสอนวิธีทำงานที่ถูกต้องรวมถึงการจัดหลักสูตรพัฒนาบุคลากรหรือส่งไปศึกษาและดูงาน รวมถึงการให้อภัยเมื่อเกิดข้อผิดพลาดในการทำงาน หรือล่วงเกินซึ่งกันและกัน การให้อภัยไม่ทำให้ผู้ให้ต้องสูญเสียอะไร เป็นการลงทุนราคาถูกแต่ได้ผลตอบแทนราคาส่งนั้นคือได้มิตรภาพกลับคืนมา^{๖๐}

เมื่อข้าราชการตำรวจได้ปฏิบัติการให้ทานแล้วและจากผลประโยชน์ของการให้ทานที่กล่าวมา ย่อมเอื้อประโยชน์ คือ ประโยชน์ในปัจจุบัน เป็นประโยชน์ขั้นต้นที่ผู้ให้ทานจะพึงได้รับ เป็นประโยชน์ที่คนทั่วไปมุ่งหมายกันในโลกนี้ เป็นต้นว่า ทรัพย์ ศิลปวิทยา ยศ ไฉตริและความสุข ประโยชน์ในเบื้องหน้า ทานในระดับนี้อยู่ในระดับที่สูงกว่าระดับวัตถุหรือความสุขทางกาย คือ เป็นจุดหมายที่เน้นเรื่องจิตใจ เป็นการพัฒนาจิตใจเพื่อไปสู่ระดับที่สูงขึ้น

ด้วยอำนาจหน้าที่ที่มีขอบเขตความรับผิดชอบอย่างกว้างขวาง นับเป็นภารกิจที่มีความยุ่งยาก สลับซับซ้อนไปตามภาวะความเปลี่ยนแปลงของยุคสมัยและสังคม บ้านเมืองยิ่งเจริญขึ้นเพียงใดความยุ่งยากของภารกิจของข้าราชการตำรวจก็ยิ่งเพิ่มทวีขึ้นเพียงนั้นโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ปัจจุบันการเปลี่ยนแปลง ทางด้านเศรษฐกิจและสังคม การเมือง ตลอดจนการก้าวไปสู่ยุคเทคโนโลยีสารสนเทศ เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว เป็นผลให้การปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจ ในฐานะผู้รักษากฎหมาย เพื่อคุ้มครองสิทธิประโยชน์ของประชาชนส่วนรวม ข้าราชการตำรวจจึงต้องทุ่มเทและเสียสละ^{๖๑}

การปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจภายใต้กฎเกณฑ์ของสังคมที่โตขึ้น ข้าราชการตำรวจก็ต้องฝึกฝนตัวเอง ใฝ่ใจเพื่อแผ้ว ให้ทานแก่เพื่อนร่วมงานและประชาชน เอื้อเพื่อ สงเคราะห์ และช่วยเหลือประชาชน เมื่ออยู่ในฐานะที่จำเป็นต้องได้รับความช่วยเหลือ หรือประสบเคราะห์จากอุบัติเหตุ การละเมิดกฎหมายหรือภัยอื่นๆ ไม่ว่าบุคคลนั้น จะเป็นผู้ต้องสงสัยหรือผู้กระทำผิดกฎหมาย

^{๕๙} ที.ปา. (ไทย) ๑๑/๓๐๕/๒๖๕.

^{๖๐} สัมภาษณ์ นางสาวศศิธร แสนบุญศิริ, นักวิชาการเงินและบัญชีปฏิบัติการ, ๔ สิงหาคม ๒๕๖๐.

^{๖๑} สัมภาษณ์ พันตำรวจโทนคริส พรารณานพร, รองผู้กำกับการสืบสวนสถานีตำรวจนครบาลสายไหม, ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๖๐.

หรือไม่ การอุทิศตนเอง ไม่หลีกเลี่ยง หรือเกี่ยงงาน ร่วมมือร่วมใจในการปฏิบัติหน้าที่ การอุทิศตน และจิตใจ พุ่มเทให้แก่การปฏิบัติหน้าที่ หรือการให้ความรู้ในด้านต่างๆ กับประชาชน^{๖๒}

อาจทำได้โดย ให้ความสะดวกแก่ประชาชนที่มารับบริการเป็นอย่างดี เช่น ที่จอดรถ น้ำดื่ม จัดเจ้าหน้าที่ไว้คอยช่วยเหลือให้คำปรึกษาแนะนำแก่ประชาชนผู้มารับบริการ จัดให้มีป้ายแสดง ขั้นตอนระยะเวลาการให้บริการและอัตราค่าบริการไว้ชัดเจน จัดให้มีช่องทางด่วนสำหรับบริการ สำหรับคนสูงอายุ และคนพิการให้เป็นพิเศษ เจ้าหน้าที่ได้แนะนำให้ตรวจสอบสิ่งของก่อนกลับทุกครั้ง เจ้าหน้าที่ต้องให้ความรู้ ให้คำแนะนำ หรือให้คำปรึกษาแก่ผู้มาใช้บริการของเจ้าหน้าที่ตำรวจ แต่ในการแบ่งปันช่วยเหลือดังกล่าว นั้น ข้าราชการตำรวจจะต้องดำเนินไปด้วยความบริสุทธิ์ใจ โดยไม่ได้หวังตอบแทนสร้างประโยชน์ให้กับตัวเอง ก็จะทำให้ข้าราชการตำรวจผูกใจคนอื่นไม่ได้^{๖๓}

การมีความเข้าใจ และเข้าถึงความรู้สึกความทุกข์ร้อนของประชาชน เสมือนหนึ่งเป็นความทุกข์ร้อนของตนเอง ถือเป็นการตำรวจของประชาชนอย่างแท้จริง เป็นคนแรกที่ประชาชนนึกถึงในเวลาที่เขาเดือดร้อนและต้องการความช่วยเหลือ ด้วยความรู้สึกเชื่อมั่นว่าจะให้การบำบัดทุกข์ บำรุงสุขให้แก่ประชาชนได้ ไม่ควรคิดว่าธุระไม่ใช่และรู้สึกน้อยอกน้อยใจคิดว่ายามทุกข์โศกเท่านั้นที่ประชาชนจะคิดถึงตำรวจ แต่นั่นเป็นเพราะข้าราชการตำรวจได้เข้าไปอยู่ในใจของประชาชนแล้วต่างหาก อย่างนี้ทำให้ประชาชนรักตำรวจมากยิ่งขึ้น^{๖๔}

สรุปว่า บุรณการการส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจ ด้วยหลักทานได้โดยข้าราชการตำรวจควรมีการให้ การสงเคราะห์ หรือช่วยเหลือผู้อื่นด้วยการให้สิ่งของ ที่ตนมีให้แก่ผู้ที่ต้องการ ผู้ขาดแคลนหรือผู้ที่เดือดร้อน สิ่งของที่นำมาให้นั้นต้องเป็นสิ่งของที่ไดมาโดยสุจริต เมื่อได้ให้ก็ทำให้ข้าราชการตำรวจผู้ให้รู้สึกมีความสุข อิ่มเอิบใจ ผู้ที่ได้รับก็สามารถบรรเทา ความเดือดร้อน รวมทั้งการให้ความรู้ในขั้นตอนปฏิบัติ ที่เป็นความถูกต้องชัดเจนและเป็นจริง

๔.๓.๒ บุรณการด้วยหลักปิยวาจา

การส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจด้วยหลักปิยวาจาได้โดย ข้าราชการตำรวจทุกคนควรมีการเจรจาสนทนาด้วยถ้อยคำที่อ่อนหวาน นุ่มนวล ไพเราะ ผู้ฟังแล้วสบาย หลักปิยวาจา คือธรรมที่นำไปสู่การสร้างมนุษยสัมพันธ์ ด้วยใจรักมีเมตตา ปราณนาดีต่อกัน

^{๖๒} สัมภาษณ์ พันตำรวจโท หนู สุขเสริม, รองผู้กำกับการสอบสวนสถานีตำรวจนครบาลสายไหม, ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๖๐.

^{๖๓} สัมภาษณ์ พันตำรวจโท สำเร็จ ส่งเสียง, รองผู้กำกับการป้องกันปราบปรามสถานีตำรวจนครบาลสายไหม, ๔ สิงหาคม ๒๕๖๐.

^{๖๔} สัมภาษณ์ นางปวีณา หงสกุล, ประธานมูลนิธิปวีณาหงสกุลเพื่อเด็กและสตรี, ๘ กรกฎาคม ๒๕๖๐.

อย่างต่อเนื่อง สามารถประสานคนจากจุดย่อยจนถึงโลกโดยรวมให้อยู่ร่วมกันฉันท์มิตร โดยมีพื้นฐานการพูดที่เป็นเมตตาจากต่อกัน

มีผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้ให้สัมภาษณ์ได้กล่าวว่า การส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจตามหลักปียาจากว่าประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจมีความสำคัญ และมีอิทธิพลต่อประชาชน และสังคมเป็นอย่างมากกว่าที่คนทั่วไปจะคาดคิดในการบริการต่างๆที่ข้าราชการพึงมีต่อประชาชน การปฏิสัมพันธ์กับคนในที่ทำงาน หรือประชาชน ข้าราชการตำรวจจำเป็นต้องปฏิบัติตามหลักธรรมปียาจาก^{๖๕}

เนื่องจากวาจาเป็นทักษะในการสื่อสารประจำวันของข้าราชการตำรวจที่ก่อให้เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวข้าราชการตำรวจผู้พูดและเพื่อนร่วมงาน ตลอดจนประชาชนทั่วไปที่เป็นผู้ฟัง โดยมีวาจาเป็นเครื่องมือในการสื่อสารนั้น วาจาจึงเป็นองค์ประกอบในการมีชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคม จะดีหรือไม่อย่างไร ขึ้นอยู่กับการพูดของตัวข้าราชการตำรวจเองว่ามีจุดมุ่งหมายไปในทางที่เป็นประโยชน์หรือเป็นโทษ เพราะว่าการสื่อสารด้วยวาจาเป็นกระบวนการที่สะดวกง่ายดายกว่าการสื่อสารด้วยวิธีอื่น^{๖๖}

วาจาเป็นสิ่งสำคัญยิ่งที่จะทำให้ตัวข้าราชการตำรวจเองและบุคคลอื่นได้รู้เจตนาในความหมายนั้นๆ ข้าราชการตำรวจจึงควรมีหลักปียาจาก กล่าวคือ การเจรจาสนทนาด้วยถ้อยคำที่อ่อนหวาน นุ่มนวล ไพเราะ ผู้ฟังๆแล้วสบายหู ไม่ใช่วาจาที่ไม่สุภาพไม่เป็นที่รักที่พอใจ เป็นวาจาที่อาจเสียดแทงน้ำใจของผู้อื่น ทำให้ผู้อื่นเสียใจ เจ็บใจ ไม่สบายใจ จึงสมควรที่ข้าราชการตำรวจทุกคนจะต้องมีสติควบคุมใจ ควบคุมวาจา ที่จะพูดออกไปให้เป็นวาจาที่สุภาพ ที่เหมาะสม แม้ว่าในบางคราวต้องทำงานเหน็ดเหนื่อยก็ตาม^{๖๗}

สอดคล้องกับ นางรัตนธรร รัตนสกุล ได้กล่าวว่า สิ่งที่จะเป็นเครื่องมือในการควบคุมการพูดของเราให้ไพเราะก็คือสตินั่นเอง ดังนั้นการพูดหรือการแสดงออกทุกครั้งต้องมีสติอยู่เสมอกล่าวคำสุภาพไพเราะอ่อนหวานสมานสามัคคี ก่อเกิดไมตรีและความรักนับถือแสดงประโยชน์ประกอบด้วยเหตุผล เป็นมูลเหตุจูงใจให้นิยมยอมตาม คำพูดที่อ่อนโยน พูดแต่สิ่งที่เป็นประโยชน์ พูดแล้วคนนิยมชมชอบ คือพูดถ้อยคำที่เป็นที่รัก เพราะคำพูดมีความสำคัญ ทำให้คนรักเราหรือเกลียดเราได้^{๖๘}

ข้าราชการตำรวจทุกคนที่ปฏิบัติหน้าที่ทั้งในและนอกสถานีดำรง ให้ยึดถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัด โดยมีกิริยาจากสุภาพยิ้มแย้มแจ่มใส มีบุคลิกภาพที่เป็นมิตร มีจิตใจที่พร้อมในการ

^{๖๕} สัมภาษณ์ นางสาวรัตติกาล แก้วเกิดมี, อดีตผู้ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภากรุงเทพมหานครเขตสายไหม, ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๖๐.

^{๖๖} สัมภาษณ์ นายกิตติธัช นาสวน, อดีตผู้ดำรงตำแหน่งประธานสมาชิกสภาเขตสายไหม, ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๖๐.

^{๖๗} สัมภาษณ์ นางวรรณุช ศิริพัฒนานันท์, ประธานสภาวัฒนธรรมเขตสายไหม, ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๖๐.

^{๖๘} สัมภาษณ์ นางรัตนธรร รัตนสกุล, ผู้อำนวยการเขตสายไหม, ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๖๐.

ให้บริการประชาชน อย่างจริงใจและจริงจังในการปฏิบัติ การพูดคุยและเตือนเพื่อนร่วมงานเสมอว่า จะต้องปฏิบัติ โดยไม่มีการเลือกปฏิบัติ ให้ความเอาใจใส่เต็มใจดูแลผู้รับบริการทุกด้าน ต้องประพฤติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดี ระลึกเสมอว่าข้าราชการตำรวจทุกคนมีความสำคัญต่อองค์กร จึงควรปฏิบัติหน้าที่ด้วยใจบริการประชาชนให้สมกับคำว่า บริการดุจญาติพิทักษ์ราษฎร์ ดุจครอบครัว^{๖๙}

หลักปณิธานว่าการกล่าวคำทักทายกับผู้มาติดต่อราชการด้วยใบหน้ายิ้มแย้มแจ่มใสใส่ใจทุกกรณีให้บริการหรือพบเห็นและปฏิบัติต่อทุกคนเสมอภาคกัน สอบถามความต้องการของผู้มาติดต่อราชการว่ามาพบใคร เพื่อจุดประสงค์อะไร แล้วพาไปพบข้าราชการตำรวจหรือผู้มีหน้าที่รับผิดชอบ โดยไม่ปล่อยให้ประชาชนรอคอยนานเกินไป ต้องเน้น ทำงานว่องไว ใส่ใจประชาชน ปฏิบัติหน้าที่ด้วยใบหน้ายิ้มแย้มแจ่มใส เอาใจเขามาใส่ใจเรา ด้วยจิตสำนึกที่ว่า ประชาชนคือความเดือดร้อนของเรา และประชาชนทุกคนเป็นญาติพี่น้องเรา การปฏิบัติกับผู้ต้องหาให้เข้าใจว่าผู้ต้องหาเป็นผู้บริสุทธิ์ จนกว่าจะมีการ พิพากษาและผู้ต้องหาไม่มีสิทธิตามกฎหมายและทำความเข้าใจแก่ญาติผู้ต้องหาให้เข้าใจข้อกฎหมาย และแนวทางการปฏิบัติตามกระบวนการยุติธรรม กรณีเกิดการเสียชีวิตต้องแสดงความเสียใจต่อญาติผู้ตายด้วยใจจริง พร้อมทั้งปลอบขวัญและสร้างกำลังใจให้คลายความโศกเศร้า เพื่อความพึงพอใจในการบริการ^{๗๐}

การสื่อสารโดยทางอ้อมก็สามารถ ทำให้ผู้อื่นเข้าใจความหมายได้ได้ การแสดงออกแทนคำพูดทุกวิธี เช่น การใช้ใบหรือภาษาท่าทาง สายหน้าเมื่อปฏิเสธ พยักหน้าเมื่อรับ การแต่งเครื่องแบบ ข้าราชการตำรวจ การแสดงตัวเป็นข้าราชการกิริยาเหล่านี้ ถ้าทำเพื่อให้ผู้อื่นเชื่อว่าตนเป็นเช่นนั้น ก็น่าสนใจเป็นวาทะ เช่นนี้ ในการแสดงออกในกายหรือพฤติกรรมต่างๆ ของข้าราชการตำรวจก็พึงระมัดระวัง ในการปฏิบัติตน เพราะการใช้ภาษากายนี้ ก็ถือเป็นการสื่อสาร ดังนั้นการใช้ภาษากายที่สุภาพอ่อนน้อม มีความสำรวม จึงสำคัญไม่ยิ่งหย่อนกว่าการใช้ภาษาพูดที่ไพเราะอ่อนหวาน^{๗๑}

การที่ข้าราชการตำรวจ พุดจาด้วยถ้อยคำที่ไพเราะอ่อนหวานวาจาเป็นที่รัก วาจาพูดดีมีน้ำใจ หรือวาจาซาบซึ้งใจ มีความประพฤติทางกายหรือการแสดงออกทางกายให้มีความสำรวมในทุกอิริยาบถ แสดงออกด้วยท่าทางสุภาพ สำรวม มีมารยาท คือใช้ภาษากายที่สุภาพอ่อนน้อม ก็จะก่อให้เกิดความสามัคคี เกิดมิตรไมตรีและความรักใคร่นับถือ แสดงถึงการประพฤติปฏิบัติ

^{๖๙} สัมภาษณ์ พันตำรวจสำเร็จ ส่งเสียง, รองผู้กำกับการป้องกันปราบปรามสถานีตำรวจนครบาลสายไหม, ๔ สิงหาคม ๒๕๖๐.

^{๗๐} สัมภาษณ์ พันตำรวจโทฉัตรชัย คู่สนธิยะ, สารวัตรสอบสวนสถานีตำรวจนครบาลสายไหม, ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๖๐.

^{๗๑} สัมภาษณ์ พันตำรวจโทธรรมบุญ ธรรมวงศ์, สารวัตรจราจรสถานีตำรวจนครบาลสายไหม, ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๖๐.

ร่วมกันอย่างมีความสุข ได้รับมิตรที่ดีต่อกันที่ทุกคนจะได้รับร่วมกัน หากการใช้ปิยวาจาในการสื่อสารมีประสิทธิภาพก็สามารถลดปัญหาข้อขัดแย้งในการทำงานหรือต่อประชาชนลงได้^{๗๒}

สรุปว่า บุรณาการการส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจด้วยหลักปิยวาจาได้โดยข้าราชการตำรวจมีการเจรจาด้วยถ้อยคำที่สุภาพ และถ้อยคำที่มีประโยชน์ พูดถ้อยคำเป็นจริง และถ้อยคำที่ไม่กระทบกระทั่งผู้อื่น พูดแต่ในสิ่งที่เป็นประโยชน์ และทำให้เกิดความเลื่อมใสศรัทธาในตัวผู้พูด จูงใจให้ละเว้นความชั่ว ทำให้การงานสำเร็จ เป็นประโยชน์ในการดำรงชีวิตและการปฏิบัติหน้าที่

๔.๓.๓ บุรณาการด้วยหลักอรรถจริยา

บุรณาการการส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจด้วยหลักอรรถจริยาได้โดยข้าราชการตำรวจทุกคนควรมีการประพฤติสิ่งที่เป็นประโยชน์ การบำเพ็ญประโยชน์ พุทธจริยา คือการบำเพ็ญประโยชน์ หลักการบำเพ็ญประโยชน์ต่อผู้อื่นคือได้นำเอาสิ่งที่ตนได้รู้เผยแพร่แก่ผู้อื่น ประโยชน์อย่างยิ่ง พระพุทธองค์ทรงสอนให้มนุษย์ มุ่งแสวงหาประโยชน์ขั้นสูงสุด เพื่อความหลุดพ้นจากทุกข์ทั้งปวงด้วยการบำเพ็ญภาวนาให้จิตเข้าสู่ความสะอาด สว่าง สงบ แห่งมรรคผลนิพพาน ทั้งในปัจจุบันและในอนาคต กายใจไม่หวั่นไหวไปตามอารมณ์ต่าง ๆ ที่ผันแปรอยู่เป็นประจำ ละความยึดมั่น ถือมั่น รักษาใจให้ปลอดโปร่ง แจ่มใส สดชื่นเบิกบาน อยู่ตลอดเวลา ดำเนินชีวิตไปด้วยปัญญา การประพฤติให้เป็นประโยชน์ทั้งฝ่ายตนเองและผู้อื่น

ดังพระพุทธพจน์ที่สอดคล้องกับอุดมการณ์ของผู้นำที่อุทิศตนเพื่อประโยชน์เกื้อกูลต่อบุคคลอื่น เมื่อเกิดขึ้นในโลกย่อมเกิดขึ้นเพื่อเกื้อกูลแก่คนหมู่มาก เพื่อเกื้อกูล เพื่อสุขแก่เทวดา และมนุษย์ทั้งหลาย บุคคลผู้เป็นเอกคือ บุคคลที่มีสัมมาทิฐิมีความเห็นไม่วิปริต บุคคลนั้นทำให้คนหมู่มากออกจากอสังขาร ให้ตั้งอยู่ในสังขาร บุคคลผู้เป็นเอกนี้เมื่อเกิดขึ้นในโลก ย่อมเกิดขึ้นเพื่อเกื้อกูลแก่คนหมู่มาก เพื่อสุขแก่คนหมู่มาก เพื่อประโยชน์แก่คนหมู่มากเพื่อสุขเทวดา และมนุษย์ทั้งหลาย^{๗๓}

อีกประการหนึ่งพระองค์ทรงบำเพ็ญพุทธกิจเหล่านี้คือ เวลาเช้า เสด็จบิณฑบาตโปรดสัตว์ เวลาเย็น ทรงแสดงธรรมโปรดมหาชน เวลาค่ำประทานโอวาทแก่ภิกษุ เวลาเที่ยงคืน ทรงวิสันหาปัญหาแก่เทวดา เวลาใกล้รุ่ง ทรงตรวดดูสัตว์โลกทั้งที่สามารถและยังไม่สามารถบรรลุนิพพานอันควรเสด็จไปโปรด ซึ่งพุทธกิจเหล่านี้เกี่ยวข้องกับมหาชนโดยมาก กล่าวคือไม่ว่าพระองค์เสด็จบิณฑบาต เวลาเช้า ทรงแสดงธรรมแก่มหาชนในเวลาเย็น ประทานโอวาทแก่ภิกษุในเวลาค่ำหรือแม้กระทั่งทรงวิสันหาปัญหาแก่เทวดาในเวลาเที่ยงคืนก็ล้วนเป็นเรื่องของการบำเพ็ญประโยชน์ทั้งสิ้น กล่าวได้ว่า

^{๗๒} สัมภาษณ์ นายอมฤต สุวรรณทิพย์, ผู้ช่วยผู้อำนวยการเขตสายไหม, ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๖๐.

^{๗๓} อัง.เอกก. (ไทย) ๒๐/๓๐๙/๔๑.

พระพุทธองค์ทรงบำเพ็ญพุทธกิจเหล่านี้ ด้วยพระพุทธจริยา คือทรงบำเพ็ญประโยชน์แก่โลก ทรงบำเพ็ญประโยชน์แก่ญาติ ทรงบำเพ็ญประโยชน์ทุกประการในฐานะของพระพุทธเจ้า ด้วยพระมหากรุณาคุณอันยิ่งใหญ่ เพื่อยังประโยชน์สุขแก่มหาชน ทั้งในพระราชาและนอกพระราชากาล ไม่ว่าระยะทางจะใกล้หรือไกลเพียงไร พระองค์มิได้ทรงคำนึงถึงความเหน็ดเหนื่อยหรือยากลำบากแต่ประการใด นับตั้งแต่ตรัสรู้ ตราบจนกระทั่งวันสุดท้ายแห่งการเสด็จดับขันธปรินิพพาน

ข้าราชการตำรวจควรปฏิบัติตนให้เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น (สงเคราะห์ประชาชน) ซึ่งข้าราชการตำรวจ ทำอรรถจริยาได้หลายวิธี เช่น บริการช่วยเหลือยามประชาชนป่วยไข้หรือเป็นประธานในงานพิธีของผู้ได้บังคับบัญชา เป็นต้น ควรปฏิบัติตนให้เป็นประโยชน์ ทำตนให้มีคุณค่าในสังคมที่ตนอาศัยอยู่ด้วยการตั้งใจปฏิบัติหน้าที่^{๗๔}

การฝึกฝนอบรมตนให้เป็นคนเจริญด้วยความรู้ ความสามารถ มีคุณธรรม เป็นข้าราชการตำรวจที่ดีของประเทศชาติ และประชาชน เมื่อข้าราชการตำรวจปฏิบัติตนให้เป็นประโยชน์แล้ว ก็ต้องสร้างตนให้เป็นประโยชน์กับผู้อื่นด้วยการให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ไม่นิ่งดูตาย มีน้ำใจไมตรีต่อกัน บำเพ็ญสาธารณประโยชน์ ขวนขวายช่วยเหลือกิจการงานต่างๆ บำเพ็ญสาธารณประโยชน์ตลอดถึงการแก้ไข ปรับปรุงส่งเสริมจริยธรรม เป็นการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ชักชวนเพื่อนร่วมงาน หรือประชาชนประกอบกิจกรรมที่สร้างสรรค์ เป็นประโยชน์ในการพัฒนาจิต และปัญญา^{๗๕}

การปฏิบัติหน้าที่ข้าราชการตำรวจต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความขวนขวายช่วยเหลือกิจการต่างๆ ของส่วนรวม ปฏิบัติหน้าที่ด้านบริการแก่ประชาชนโดยไม่มุ่งหวังว่าจะได้รับประโยชน์ตอบแทน ไม่ว่าจะเป็นสิ่งของหรือคำชมเชย ควรมีจิตสำนึกในการให้บริการแก่เพื่อนร่วมงาน และประชาชนอย่างเต็มความสามารถ รวดเร็วและถูกต้อง มีจิตสำนึกและหลักการในการรักษาผลประโยชน์ของทางราชการ และเอื้อประโยชน์ต่อประชาชนโดยส่วนรวม ต้องปฏิบัติหน้าที่โดยมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือกิจกรรมของชุมชนเช่นงานเทศกาลต่างๆ เสนอตนเองในการช่วยเหลือชุมชนโดยไม่ต้องร้องขอ^{๗๖}

ข้าราชการตำรวจต้องฝึกฝนตนเองให้มีความรู้ ความสามารถ ตั้งตัวได้ตามควรแก่วัยนั้นๆ แล้ว จ่ายกำลังความรู้ ความสามารถ กำลังกายและกำลังทรัพย์ ออกไปช่วยผู้อื่นตามสมควรแก่โอกาส เพื่อแสดงอัธยาศัยไมตรีอันน่ารัก น่านับถือ เช่นเมื่อมีภัยต่างๆ เกิดขึ้นแก่พี่น้องประชาชนก็ไม่นิ่งดูตาย ต้องขวนขวายช่วยเหลือตามควรแก่กรณี ซึ่งหากข้าราชการตำรวจได้ปฏิบัติตนตามหลัก อรรถจริยา

^{๗๔} สัมภาษณ์ พันตำรวจเอกธนกรณธ์ ก้อนแก้ว, ผู้กำกับการสถานีตำรวจนครบาลสายไหม, ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๖๐.

^{๗๕} สัมภาษณ์ พันตำรวจโทสุรณธ์ กฤติยะโชติ, สารวัตรป้องกันปราบปรามสถานีตำรวจนครบาลสายไหม, ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๖๐.

^{๗๖} สัมภาษณ์ นาวาอากาศเอกอนุศิษฐ์ นาคทรพรพ, อดีตผู้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร, ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๖๐.

หรือหลักของการบำเพ็ญประโยชน์ต่อผู้อื่น ให้เป็นประโยชน์ในชีวิตจริงที่เกี่ยวข้องกับประชาชนและต้องลงมือทำจริงๆ^{๗๗}

การฝึกฝนการตามหลักการบำเพ็ญประโยชน์ และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ แก้ปัญหาในชีวิตจริงได้ ก็ถือว่าสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของสำนักงานตำรวจแห่งชาติที่มุ่งหมายให้งานตำรวจก่อประโยชน์สุขแก่ประชาชนทั่วไป และสอดคล้องกับหลักของพระพุทธศาสนาที่ถือเอาความสำเร็จอันก่อให้เกิดเป็นความสุขกายใจ ด้วยการลงมือประพฤติปฏิบัติด้วยตนเอง ทำให้เกิดประโยชน์ทั้งในปัจจุบันและประโยชน์ในอนาคต

สรุปว่า บุรณาการการส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจด้วยหลักอรรถจริยาได้โดยให้ข้าราชการตำรวจ มีการประพฤติตนให้เป็นประโยชน์แก่ทั้งตนเอง ครอบครัว สังคมและประเทศชาติ รู้จักการเสียสละ ไม่เห็นแก่ตัว ไม่เห็นแก่สุขสบายส่วนตัว ห่มเทร่างกายในการปฏิบัติหน้าที่ ช่วยเหลือผู้อื่นทั้งตอนปฏิบัติหน้าที่และนอกเวลาการปฏิบัติหน้าที่

๔.๓.๔ บุรณาการด้วยหลักสมานัตตตา

บุรณาการการส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจด้วยหลักสมานัตตตาได้โดยข้าราชการตำรวจทุกคนควรมีความเสมอต้นเสมอปลาย หมายถึง การวางตัวดี วางตัวเสมอต้นเสมอปลายกับเพื่อนร่วมงานและประชาชนทุกคน การทำตัวให้เป็นคนน่ารัก น่าเคารพนับถือเป็นที่ศรัทธาเชื่อมั่นของประชาชน

ความช่วยเหลือร่วมมือตามหลักสมานัตตตา เป็นการวางตนให้เหมาะสมกับฐานะในสังคม และปฏิบัติตนอย่างสม่ำเสมอต่อบุคคลอื่นให้ความเสมอภาค และการไม่เอาเปรียบ การมองบุคคลอื่นด้วยหัวใจแห่งความเป็นมนุษย์เช่นเดียวกัน ทั้งนี้รวมถึง การร่วมทุกข์ร่วมสุข ร่วมรับรู้ปัญหาในสังคม และเข้าร่วมแก้ไขปัญหาก็เป็นกรกระทำสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่คนในสังคมที่ตนอยู่ การวางตัวสม่ำเสมอ วางตนให้พอดี ไม่ทอดทิ้งผู้ร่วมงานก็จะสามารถสร้างทีมงานขึ้นมาได้ นั่นคือถือคติว่ามีทุกข์ร่วมทุกข์ มีสุขร่วมสุข หากเป็นผู้บังคับบัญชาก็ต้องกล้ารับผิดชอบในผลการตัดสินใจของตนเอง ถ้าผลเสียตกมาถึงผู้ปฏิบัติตามคำสั่งของตนก็ต้องออกมาปกป้องคนนั้นไม่ใช่หนีเอาตัวรอดตามลำพัง^{๗๘}

ผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้สัมภาษณ์ได้กล่าวว่า การวางตนเสมอต้นเสมอปลายนั้นจะต้องปฏิบัติตนเหมาะสมกับสภาวะ เป็นกันเองกับผู้อื่น แบบไม่ถือตัวและไม่ปล่อยเกินไป ผู้อื่นสามารถเข้าหาและพูดจาด้วยได้ง่าย เป็นผู้อ่อนน้อมถ่อมตน และต้องวางตนอย่างสม่ำเสมอ คือการเป็นผู้มีตนเสมอใน

^{๗๗} สัมภาษณ์ นางวรรณุช ศิริพัฒนานันท์, ประธานสภาวัฒนธรรมเขตสายไหม, ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๖๐.

^{๗๘} สัมภาษณ์ พระมหาสมบุรณ์ วุฑฒิกโร, ดร., คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๖๐.

ธรรมทั้งหลายตามสมควร เป็นผู้ปฏิบัติสม่ำเสมอต่อคนรอบข้างที่ใกล้ชิด และประชาชนทั่วไป และเสมอในสุขในทุกข์โดยรวมกันรับรู้แก้ไข ตลอดถึงการวางตนเหมาะสม แก่ฐานะ ภาวะบุคคล เหตุการณ์ และสิ่งแวดล้อมถูกต้องตามแต่กรณี ถึงจะได้ชื่อว่าชื่อว่าปฏิบัติตามหลักสมานัตตตา เพื่อนำความสุขเป็นมงคลและเสน่ห์มาสู่ตัวข้าราชการตำรวจเอง ครอบครัวและสังคม^{๗๙}

ข้าราชการตำรวจนั้นเป็นผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่ใกล้ชิดกับประชาชน การปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจยังผลพอใจ และไม่พอใจให้แก่ประชาชนได้ การวางตนจึงเป็นสิ่งที่สำคัญต่อผู้คนในสังคมข้างเคียงใกล้ชิดและในปัจจุบัน ทุกสังคมมักมีผู้หลงยศ หลงอำนาจ หากข้าราชการตำรวจมัวเมาในลาภยศ สรรเสริญ มัวเมาในอำนาจ ลืมตัวลืมนตนลืมหมา ลืมเพื่อนลืมนญาติ ลืมประชาชน มุ่งแต่ประโยชน์เพื่อลาภยศตนเอง หรือ ความสุขความร่ำรวยของตนเอง แบ่งแยกแตกต่างทางความคิด แสวงหาผลประโยชน์ที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของกิเลส ก็จะทำให้ตนเองนั้นไม่มีความเจริญ ส่งผลเสียให้กับสำนักงานตำรวจแห่งชาติได้ ทำให้ข้าราชการตำรวจดีๆ ถดถอยและมีความเสื่อม ส่งผลให้สภาพขององค์กรอยู่อย่างไรจริยธรรม และมีทิศทางไปในแนวทางที่อ่อนด้อยทางศีลธรรม ไม่มีความสม่ำเสมอ ทั้งนี้เพราะการวางตัวยอมเป็นไปตามแรงและอำนาจของกิเลส จึงเป็นสาเหตุใหญ่ของปัญหาในการวางตนของข้าราชการตำรวจในปัจจุบัน

การปฏิบัติตนต่อเพื่อนร่วมงานด้วยความเป็นกันเองอย่างเสมอต้นเสมอปลาย ผู้บังคับบัญชาควรรับฟังความคิดเห็นและเปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชา หรือประชาชนได้มีส่วนร่วม ควรวางตนเป็นแบบอย่างที่ดีและเป็นกันเอง ไม่ถือตัวเข้ากับคนได้ทุกระดับ สามารถร่วมงานกับชุมชนหรือหน่วยงานอื่นได้ เป็นผู้ซื่อตรงต่อหน้าที่และอุทิศเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ที่มีความสัมพันธ์อันดีกับชุมชนอย่างเสมอต้นเสมอปลาย^{๘๐}

การวางตนของข้าราชการตำรวจให้เหมาะสมกับฐานะในสังคม และปฏิบัติตนอย่างสม่ำเสมอต่อบุคคลอื่น หรือประชาชน ให้ความเสมอภาคและการไม่เอารัดเอาเปรียบ การมองบุคคลอื่นด้วยหัวใจแห่งความเป็นมนุษย์เช่นเดียวกัน ทั้งนี้รวมถึง การร่วมทุกข์ร่วมสุข ร่วมรับรู้ปัญหาในสังคม และเข้าร่วมแก้ไขปัญหาก็เป็นการกระทำที่เป็นประโยชน์แก่คนในสังคมที่ตนอยู่ ทำให้สังคมและประเทศชาติมีการพัฒนาไปได้อย่างมั่นคง สังคมมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย เกิดความรักและความสามัคคีในหมู่คณะข้าราชการตำรวจและประชาชนซึ่งสมาชิกในสังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

สรุปว่า บุรณาการการส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจ ด้วยหลักสมานัตตตาได้โดยให้ข้าราชการตำรวจ มีการวางตัวให้เหมาะสมเสมอต้นเสมอปลาย รู้จักวางตนให้

^{๗๙} สัมภาษณ์ คุณหญิงสุรารัตน์ เกยุราพันธุ์, อดีตผู้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี, ๒ สิงหาคม ๒๕๖๐.

^{๘๐} สัมภาษณ์ พันตำรวจโทสุธรรม ชมพู, สารวัตรป้องกันปราบปรามสถานีตำรวจนครบาลสายไหม, ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๖๐.

เหมาะสมกับฐานะ มีจิตใจมั่นคงไม่หวั่นไหวเปลี่ยนแปลงง่าย และดำรงตนไว้ไม่ให้ตกไปใน ความชั่ว ปฏิบัติกับเพื่อนร่วมงานหรือประชาชนอย่างเท่าเทียมกัน รวมทั้งอยู่ร่วมทุกข์ร่วมสุข ร่วมแก้ไขปัญหากับเพื่อนร่วมงานในองค์กรตำรวจและประชาชน

๔.๔ บุรณาการการส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจ ด้วยหลักผละ ๕

ปัญหาเรื่องพฤติกรรมของข้าราชการตำรวจ อันสืบเนื่องจากสถานีดำรวจมีลักษณะการปฏิบัติหน้าที่ที่ใกล้ชิดกับประชาชน ทั้งกฎหมายเปิดช่องให้ข้าราชการตำรวจมีโอกาสได้รับมอบหมายภารกิจที่สำคัญหลากหลาย สังคมจึงให้ความสนใจการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจ เพราะการปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจมีผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตของประชาชน ประกอบกับภาระหน้าที่ล่อแหลมต่อการแสวงหาผลประโยชน์ทำให้ที่ผ่านมามีเสียงสะท้อนจากสาธารณชนในเรื่องของมาตรฐานและความโปร่งใสในการปฏิบัติหน้าที่ ตำรวจบางคนยังขาดความเชื่อมั่นเมื่อเจองานหนักในชุมชน ตำรวจยังจำเป็นต้องได้รับการฝึกฝนอย่างเต็มที่ในงานที่มอบหมายในชุมชนที่ชำนาญการ ตำรวจบางคนยังทะเลาะกันเพราะควบคุมอารมณ์ไม่ได้ ล้มตัวด้วยความโกรธ ตำรวจบางคนยังไม่มีจิตใจที่สุจริตรอบคอบพอ เป็นผลให้ได้รับอุบัติเหตุในระหว่างที่ปฏิบัติหน้าที่ ตำรวจยังจำเป็นต้องได้รับการส่งเสริมด้านความรู้เรื่องการพัฒนาให้มากกว่านี้ กติกา มารยาท และกระบวนการฝึกฝน เป็นผลให้ไม่ได้รับความเชื่อมั่น ศรัทธาจากประชาชนเท่าที่ควร ซึ่งสาเหตุประการหนึ่งมาจากข้าราชการตำรวจบางคน ที่ตกอยู่ในอำนาจความยั่วยู่ทางกามคุณ ในลักษณะค่านิยมในการบริโภควัตถุ จึงเกิดความประมาทหลงเพลินในความสุขจนมองข้ามความสำคัญในการพัฒนาตนเองเพื่อยกระดับจิตใจให้เกิดคุณธรรม

สำนักงานตำรวจแห่งชาติมีแนวคิดควบคุมพฤติกรรมข้าราชการตำรวจโดยกำหนดเรื่อง คุณธรรม ค่านิยม อุดมคติ จริยธรรม และจรรยาบรรณเป็นเครื่องมือให้ข้าราชการตำรวจทุกคนใช้เป็นกรอบแนวทางยึดถือและปฏิบัติ และคาดหวังว่าหากตำรวจทำได้แล้วตำรวจก็จะได้รับการยอมรับจากสังคมมากขึ้น^{๔๑} ซึ่งเครื่องมือที่กล่าวมานี้เป็นเครื่องมือที่ดี หากตำรวจทุกคนปฏิบัติตามและปฏิบัติด้วยความศรัทธาและเต็มใจ แต่ปัญหาที่น่าจะเกิดขึ้นคือข้าราชการตำรวจผู้ปฏิบัติก็จะปฏิบัติไปเหมือนปฏิบัติตามกฎหมายหรือวินัย ไม่ได้มาจากส่วนลึกของจิตใจอย่างแท้จริง ซึ่งหากเป็นเช่นนั้นแล้ว การเคร่งครัดต่อคุณธรรม ค่านิยม อุดมคติและ จรรยาบรรณนั้นก็จะเป็นเพียงแต่ทำไป เพราะกลัวการถูกลงโทษ ซึ่งการที่จะให้ข้าราชการตำรวจปฏิบัติตามคุณธรรม ค่านิยม อุดมคติ

^{๔๑} สัมภาษณ์ พันตำรวจเอกธนกรณท์ ก้อนแก้ว, ผู้กำกับการสถานีตำรวจนครบาลสายไหม, ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๖๐.

จริยธรรมตำรวจ และจรรยาบรรณตำรวจอย่างแท้จริงนั้น ข้าราชการตำรวจจะต้องเริ่มต้นที่ความเชื่อ และความเลื่อมใสในข้อปฏิบัตินั้นๆ เสียก่อน^{๕๒}

ผู้วิจัยเล็งเห็นความสำคัญของปัญหานี้ จึงนำหลักธรรมเรื่องพละ ๕ มาบูรณาการส่งเสริมเพื่อพัฒนาตัวข้าราชการตำรวจ ให้สามารถดำเนินชีวิตโดยอาศัยสติปัญญามากขึ้นและมีกิเลสตัณหา น้อยลง เพื่อสร้างความสุขที่เป็นอิสระทำให้ชีวิตดีขึ้น และยังสามารถเกื้อกูลต่อการปฏิบัติหน้าที่ให้มีประสิทธิภาพ ยังประโยชน์ให้เกิดแก่ประชาชนและสังคมอีกด้วย มีผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้สัมภาษณ์กล่าวว่าการบูรณาการการส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจโดยใช้หลักพละ ๕ ประการนี้ มีคุณอเนกประการ เพราะว่า ความเป็นธรรมด้นั้นแม้เพียงเล็กน้อยก็สามารถใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างใหญ่หลวง ดังนั้น ควรอย่างยิ่งที่ข้าราชการตำรวจควรศึกษานำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดคุณประโยชน์กับชีวิต ข้าราชการตำรวจผู้ปฏิบัติย่อมมีคำตอบอย่างเที่ยงตรงโดยไม่ต้องสงสัยเลย เพราะหลักธรรมพละ ๕ ประการนี้ ส่วนใหญ่เป็นธรรมที่ทำให้มีพลัง มีอานุภาพในตัวเอง และยังเป็นธรรมที่ทำให้เป็นเครื่องมืออันสำคัญอย่างหนึ่งของการประพฤติปฏิบัติธรรมด้วย^{๕๓}

สอดคล้องกับ พระเมธาวิญญู ได้กล่าวว่า พละ ๕ นี้เป็นพลังทำให้ประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจสมบูรณ์ขึ้น และเป็นผลสำเร็จในการดำเนินชีวิตของผู้ที่ชื่อว่าพิทักษ์สันติราษฎร์ อย่างแท้จริง และเป็นสิ่งอันมีคุณค่าอย่างยิ่งของผู้ทำหน้าที่ในการดำรงอยู่ด้วยคำว่าตำรวจไทย ที่ประกอบด้วยคุณธรรมอันล้ำค่ายิ่งใหญ่ เพราะเหตุให้เข้าถึงคุณธรรมอย่างแท้จริงเป็นผลนำมาซึ่งความสำเร็จ การพัฒนาตนตามหลักพระพุทธศาสนา คือ การยกระดับจิตใจให้เกิดคุณธรรมอย่างสูง จนเกิดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องต่อโลกและชีวิต นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ปลดปล่อยตัวเองจากพันธนาการของระบบบริโภคนิยม มีความสามารถที่จะมีความสุขในตัวเอง ได้มากขึ้นโดยไม่ต้องพึ่งพาการเสพวัตถุ ซึ่งจะทำให้ลดความแย่งชิงเบียดเบียนในสังคม^{๕๔}

อีกทั้งยังสอดคล้องกับแนวคิดของ ผศ.ดร.วุฒินันท์ กันทะเตียน กล่าวว่า เมื่อได้พัฒนาด้านความสามารถมากขึ้นแล้ว นอกจากจะสร้างความสุขที่เป็นอิสระทำให้ ชีวิตของตนเองดีขึ้น ยังสามารถเกื้อกูลแก่ผู้อื่น แก่ครอบครัว หรือแก่สังคม ได้มากขึ้นด้วย หากพัฒนาต่อไปก็ จะเกิดอิสรภาพมีความสุขยิ่งขึ้นจนกระทั่งพฤติกรรมของมวลมนุษยเปลี่ยนจากการแย่งชิงและทำร้ายไปเป็นการเกื้อกูลแก่กัน เป็นค่านิยมที่เอื้อต่อการพัฒนาบุคคลและสังคม ขณะเดียวกันก็ เป็นการรักษาพระพุทธศาสนา

^{๕๒} สัมภาษณ์ คุณหญิงสุรรัตน์ เกยราพันธ์, อดีตผู้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี, ๒ สิงหาคม ๒๕๖๐.

^{๕๓} สัมภาษณ์ พระมหาสมบุญ วุฑฒิโร, ดร., คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๖๐.

^{๕๔} สัมภาษณ์ พระเมธาวิญญู, ผศ.ดร. (สุเทพ ปวิสิโก), รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒ สิงหาคม ๒๕๖๐.

ให้คงไว้แก่ชนรุ่นหลังสืบไป^{๘๕} ซึ่งหลักธรรมพละ ๕ ประกอบด้วย ศรัทธาพละ วิริยะพละ สติพละ สมาธิพละ ปัญญาพละ มาบูรณาการการส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจ ดังนี้

๔.๔.๑ บูรณาการด้วยหลักศรัทธาพละ

การส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจด้วยหลักศรัทธาพละได้โดย ข้าราชการตำรวจทุกคนต้องมีความเชื่อ ศัทธิพละ กำลังคือความเชื่อ ความเชื่อความมั่นใจในเหตุผล ของการทำงาน เห็นคุณค่าคุณประโยชน์ของงานที่ตนทำ การเกิดศรัทธาในระยะแรกอาจเกิดจากการ เชื่อผู้อื่น เช่นบิดามารดา ครู อาจารย์ ครั้นเมื่อได้ปฏิบัติจนเห็นผลจริงในที่สุดก็เกิดศรัทธาโดยตรงต่อ ตนเอง ซึ่งความปลงใจเชื่อ ความเลื่อมใสยิ่ง พลังจิตที่เกิดจากความเชื่อที่มีได้เป็นการเชื่ออย่างมั่งมาย แต่เป็นการเชื่อที่ได้รับการพิจารณาด้วยเหตุผล ด้วยปัญญาแล้วจึงเชื่อ ซึ่งพระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต) ได้กล่าวว่า การปฏิบัติตามหลักศรัทธาพละคือความเชื่อมั่นในสิ่งที่ดีงาม ความเลื่อมใส ซาบซึ้งชื่นใจ สนิทใจ มีใจแน่วแน่มุ่งมั่นไปรับคุณความดีในตัวบุคคลหรือในสิ่งนั้น ความมั่นใจใน ความจริงความดีงาม โดยไม่ลู่ไหลตื่นตูมไปตามลักษณะอาการภายนอก^{๘๖}

สอดคล้องกับ ผศ.ดร.วุฒินันท์ กันทะเตียน ได้กล่าวว่า การปฏิบัติตามหลักศรัทธาพละนั้น ข้าราชการตำรวจต้องมีความเชื่อ ความเชื่อความมั่นใจ ในเหตุผลของการทำงาน เห็นคุณค่า คุณประโยชน์ของงานที่ตนปฏิบัติ ข้าราชการตำรวจที่ขาดศรัทธาพละคือขาดความเชื่อที่เป็นพลังหรือ มีความลังเลในการพัฒนาจิต หรือมีพฤติกรรมในเชิงที่ไม่เชื่อว่าการพัฒนาตนเองตามหลักธรรมคำสอน ของพระพุทธเจ้านั้นสามารถนำพาจิตใจให้พ้นความทุกข์ได้ ซึ่งหากข้าราชการตำรวจมีความเชื่อและ พร้อมพัฒนาตนเองก็จะเกิดผลดีแก่ตนเองและต่อครอบครัว^{๘๗}

ตามทัศนะท่านพุทธทาส ศรัทธาที่ถูกต้องนั้น (ศรัทธาพละ) ก็คือปัญญาแขนงหนึ่ง ความเชื่อ และปัญญาต้องเกิดเคียงคู่กัน ความเชื่อที่วางนี้ไม่ใช่เชื่อตามหลักเหตุผล ไม่ใช่การตรึกเอา ไม่ใช่การ คาคะเน หรือเชื่อตามๆ กันมา แต่ศรัทธาที่ถูกจะเกิดขึ้นได้ ต้องเป็นผู้ได้รับผลการปฏิบัติมาแล้ว

^{๘๕} สัมภาษณ์ ผศ.ดร.วุฒินันท์ กันทะเตียน, อาจารย์ประจำ รองหัวหน้าภาควิชามนุษยศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๖๐.

^{๘๖} พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต), **พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลศัพท์**, พิมพ์ครั้งที่ ๑๑, (กรุงเทพมหานคร: บริษัท เอส อาร์. พรินติ้ง แมส โปรดักส์จำกัด, ๒๕๕๑), หน้า ๔๒๘.

^{๘๗} สัมภาษณ์ ผศ.ดร.วุฒินันท์ กันทะเตียน, อาจารย์ประจำ รองหัวหน้าภาควิชามนุษยศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๖๐.

ด้วยการพิสูจน์จนเห็นได้ชัดว่า โลก โกรธ หลง ที่เกิดขึ้นในจิตของตนเองเป็นอย่างไร เมื่อเห็นด้วยตนเองแล้วจึงเชื่อ^{๘๘}

ข้าราชการตำรวจต้องเริ่มต้นจากการมีศรัทธาในตัวบุคคลผู้มีบุคลิกภาพและการแสดงออกเป็นที่น่าเลื่อมใส ที่เรียกว่าเป็นกัลยาณมิตร คือการยอมรับฟังคำสั่งสอน คำแนะนำ จนเกิดมีความศรัทธาในคำสอน ตลอดจนข้อสั่งการต่างๆ สิ่งที่เป็นเครื่องรับรองว่าข้าราชการตำรวจผู้ใดมีความศรัทธาในสิ่งที่รับมาจริงคือ การนำคำสอนนั้นมาพิจารณาโดยแยบคาย ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญให้เกิดสัมมาทิฐิอย่างแท้จริง จะได้ปฏิบัติตามด้วยความไม่ประมาท^{๘๙}

ความศรัทธาในบทบาทหน้าที่และจริยธรรม จรรยาบรรณของตำรวจก็ถือได้ว่ามีความสำคัญเนื่องจากเป็นแนวทางแห่งการประพฤติปฏิบัติ ซึ่งบุคคลภายในสังคมยอมรับว่าดีและถูกต้อง อีกทั้งข้าราชการตำรวจเป็นผู้มีหน้าที่รักษาความสงบ หลักคุณธรรมในการปฏิบัติหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยและ การบังคับใช้กฎหมายของตำรวจ ซึ่งจะต้องมีหลักเกณฑ์และมีมาตรฐานสูงกว่าหลักจริยธรรมของบุคคลทั่วไป เพราะการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจในฐานะเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายนั้นต้องติดต่ออย่างใกล้ชิดกับตำรวจ ถ้าข้าราชการตำรวจไม่มีความเชื่อ หรือศรัทธาต่อการปฏิบัติตามหลักจริยธรรมที่เป็นตัวควบคุมแล้ว โอกาสที่ตำรวจจะตกไปอยู่ภายใต้อิทธิพล หรือตกไปอยู่ภายใต้เงื่อนไขอื่นๆ ที่ตำรวจ สังคม และประเทศชาติไม่พึงประสงค์ก็จะมีสูง^{๙๐}

ในระดับศีลหรือที่เรียกว่าศีลธรรม ศรัทธาเป็นองค์ธรรมสำคัญซึ่งเกื้อกูลมาก ทำให้คนมีหลักตั้งตัว เป็นกำลังเหนียวรั้ง ไม่ให้ยอมตามสิ่งชักจูงล่อเร้าเฝ้าชวนให้ทำความชั่ว อีกประการหนึ่งการมีศรัทธา เป็นเหมือนมีร่องไหลประจำของกระแสความคิด เมื่อได้รับรู้อารมณ์อย่างใดอย่างหนึ่งซึ่งไม่เกินกำลังของศรัทธาที่มีอยู่ กระแสความคิดก็จะวิ่งเล่นไปตามร่องหรือแนวทางที่ศรัทธาเตรียมไว้ ทำให้ไม่คิดไปในทางอื่นหรือทางที่ผิดศีลธรรม ดังนั้นสำหรับผู้ที่ยังไม่หมดกิเลส ศีลจึงดำรงอยู่ได้ดีด้วยศรัทธา ศรัทธาแบบนี้มีคุณมากในระดับหนึ่ง แต่พร้อมกันนั้นถ้าเป็นศรัทธาที่ไม่ประกอบด้วยปัญญา ก็อาจมีโทษมาก โดยกลายเป็นตัวขัดขวางการสร้างปัญญาเสียเอง^{๙๑}

ดังนั้นการส่งเสริมให้ข้าราชการตำรวจมีความศรัทธาจึงต้องส่งเสริมความคิดวิเคราะห์ จึงจะเกิดความก้าวหน้าแก้ปัญหาตามจุดหมาย นอกจากนี้แม้ตัวศรัทธานั้นเองจะมั่นคงแน่นแฟ้นได้ ก็

^{๘๘} พุทธทาสภิกขุ, **โพธิปักขิยธรรม ธรรมะสูงสุดแห่งความรู้แจ้ง**, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ธรรมสภา, ๒๕๔๑), หน้า ๘๔.

^{๘๙} สัมภาษณ์ พระมหาสมบุรณ์ วุฑฒิกโร, ดร., คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๖๐.

^{๙๐} สัมภาษณ์ คุณหญิงสุภารัตน์ เกยุราพันธุ์, อดีตผู้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี, ๒ สิงหาคม ๒๕๖๐.

^{๙๑} พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต), **พุทธธรรม ฉบับปรับปรุงและขยายความ**, พิมพ์ครั้งที่ ๑๑, (กรุงเทพมหานคร: บริษัทสหธรรมิกจำกัด, ๒๕๔๙), หน้า ๕๘๗.

เพราะได้คิดสืบสาวสอบค้นมองเห็นเหตุผลและเข้าใจความจริงจนมั่นคง หมดความเคลือบแคลงสงสัยใดๆ โดยนัยนี้ศรัทธาในพุทธธรรมจึงส่งเสริมการค้นคิดหาเหตุผล การขอร้องให้เชื่อก็ดี การบังคับให้ยอมรับความจริงตามที่กำหนดก็ดี การชู้ด้วยภัยแก่ผู้ไม่เชื่อก็ดี เป็นวิธีการที่เข้ากันไม่ได้เลยกับหลักศรัทธา^{๙๒}

สรุปว่า บุรณาการการส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจ ด้วยหลักศรัทธาจะได้โดยข้าราชการตำรวจต้องมีความเชื่อในสิ่งที่ถูกต้อง เชื่อในสิ่งที่ควรเชื่ออันประกอบด้วยปัญญา เป็นความเชื่อที่ประกอบด้วยเหตุผล เชื่อมั่นในสิ่งที่ดีงาม มีความศรัทธาในหน้าที่ หน่วยงานที่ตนสังกัดอยู่ ตลอดจนเชื่อในความดีและปฏิบัติตามด้วยความไม่ประมาท

๔.๔.๒ บุรณาการด้วยหลักวิริยะพละ

การส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจด้วยหลักวิริยะพละได้โดยข้าราชการตำรวจทุกคนต้องมีความเพียร ความบากบั่น ความเพียร พยายาม ละความขี้ ประพฤติความดี ความพยายามทำกิจ ไม่ท้อถอย

ผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้สัมภาษณ์ได้กล่าวว่า ข้าราชการตำรวจที่มีความเพียร คือเป็นผู้ที่มุ่งหวังการก้าวไปข้างหน้าในการปฏิบัติหน้าที่ ต้องพากเพียรไปจนกว่าวัตถุประสงค์ที่มุ่งหมายไว้จะสำเร็จ ไม่เกรงต่ออุปสรรคอันตรายต่าง ๆ ทำงานด้วยความหมั่นขยัน ไม่ทอดทิ้งภารกิจนั้นๆ เสียในระหว่างการปฏิบัติหน้าที่ ทำงานที่ตนจะต้องทำ หรืองานที่นอกเหนือจากงานประจำด้วยความเอาจริงเอาจัง มุ่งความสำเร็จของงานเหล่านั้นเป็นเป้าหมายที่ตนจะต้องรับผิดชอบและดำเนินไปให้ถึง^{๙๓}

พันตำรวจโทนครินทร์ ประรณานพร ได้กล่าวว่า การส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจประการหนึ่งคือส่งเสริมให้ข้าราชการตำรวจปฏิบัติตามจริยธรรม จรรยาบรรณ ตลอดจนข้อปฏิบัติต่างๆ เพื่อต้องการให้ข้าราชการตำรวจมีคุณธรรม เนื่องจากคุณธรรมมีความสำคัญที่จะทำให้การดำเนินชีวิตของข้าราชการตำรวจแต่ละคนตั้งอยู่บนครรลองของความถูกต้องตามทำนองคลองธรรม ทำให้สังคมตำรวจอยู่ร่วมกันด้วยความสุข มีความเห็นอกเห็นใจกัน ให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ไม่เบียดเบียนกัน^{๙๔}

สอดคล้องกับ นายอมฤต สุวรรณทิพย์ได้กล่าวว่า หน่วยงานทุกหน่วยงานจะต้องสร้างบุคลากรให้มีคุณธรรม หากสังคมใดที่ผู้คนส่วนใหญ่ไร้คุณธรรม บ้านนั้นเมืองนั้นก็จะมีแต่

^{๙๒} สัมภาษณ์ นางวรรณุช ศิริพัฒนานันท์, ประธานสภาวัฒนธรรมเขตสายไหม, ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๖๐.

^{๙๓} สัมภาษณ์ พระมหาสมบุรณ์ วุฑฒิกโร, ดร., คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๖๐.

^{๙๔} สัมภาษณ์ พันตำรวจโทนครินทร์ ประรณานพร, รองผู้กำกับการสืบสวนสถานีตำรวจนครบาลสายไหม, ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๖๐.

ความวุ่นวาย เพราะมีการแก่งแย่งแข่งขัน เอารัดเอาเปรียบกัน ชนิดใครมียาวสาวได้สาวเอา ขาดความเมตตาเอื้ออาทรมีอคติ เอาความชอบความซังมาดบังความถูกต้องชอบธรรม คุณธรรมจึงเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับทุกภาคส่วนของสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในแวดวงข้าราชการตำรวจเพราะเป็นกลไกสำคัญที่จะนำมาชาติบ้านเมืองไปสู่ความเจริญก้าวหน้าความสงบเรียบร้อย^{๙๕}

แต่สิ่งที่น่าเป็นห่วงก็คือ เรื่องการทุจริตคอร์รัปชัน การเล่นเล่นพวก การวิ่งเต้นใช้เส้นสาย ยังมีให้เห็นเป็นประจำในแวดวงข้าราชการตำรวจ ซึ่งชี้ให้เห็นถึงความเสื่อมทางคุณธรรมอย่างชัดเจน โดยพระเมธาวิเชียร ได้กล่าวถึงการปฏิบัติตนของข้าราชการตำรวจให้มีคุณธรรมจริยธรรมนั้น ข้าราชการตำรวจต้องมีวิริยะ หรือความเพียรในการป้องกันความชั่ว ละความชั่ว เพียรทำความดี และรักษาความดีเอาไว้ซึ่งข้าราชการตำรวจจะต้องกระทำ ทั้งทางกายและทางจิตเพื่อให้ความพอใจของตนมีผลตอบสนองตามที่ตั้งใจไว้^{๙๖}

จะเห็นว่า วิริยะพละ หรือกำลังของความเพียรพยายามข้าราชการตำรวจสามารถทำได้ทั้งต่อหน้าที่การงานที่ทำและต่อสภาพจิต อันจะช่วยในการพัฒนาคุณภาพชีวิตไม่ให้เกิดปัญหาได้ แต่หากข้าราชการตำรวจคนใดเกียจคร้าน ย่อมมีชีวิตคลุกอยู่ในอกุศลธรรม การดำเนินชีวิตก็จะคอยมีแต่ปัญหาต่างๆ แต่หากมีความเพียรก็ย่อมพ้นจากปัญหาต่างๆ เช่น หมั่นขยันทำงานก็ย่อมพ้นความเกียจคร้าน ไม่ต้องทุกข์เพราะไร้ทรัพย์ ไม่ต้องทุกข์เพราะทำทุจริตเลี้ยวซัพ โดยสรุปแล้วการจะพ้นทุกข์ต่างๆ ล้วนมีความเพียรเข้ามาเกี่ยวข้องทั้งสิ้น ทำให้เป็นสุขในการดำรงชีพ พ้นจากกิเลส พ้นจากอกุศลกรรม แต่บางครั้งบางเรื่องความเพียรพยายามอย่างเดียว ไม่ช่วยให้ถึงความสำเร็จ หากไม่มีปัญญาคอยสนับสนุนความเพียรด้วย^{๙๗} สอดคล้องกับ ดร.สมชาย เวสารัชชระกุล ที่กล่าวว่า ข้าราชการตำรวจที่มีความขยันหมั่นเพียร ย่อมมีแต่ความเจริญในหน้าที่การงาน แต่ต้องมีความเพียร โดยรู้จักกาลเวลา สถานที่ บุคคลและการทำงาน ที่ตนต้องเข้าไปเกี่ยวข้องเป็นอย่างดี แล้วใช้ความรู้ความเฉลียวฉลาดและความเพียรเข้าทำกิจนั้นๆ ก็ย่อมได้ผลงานที่สำเร็จและเป็นผลงานที่มีประสิทธิภาพ^{๙๘}

สรุปว่า บุรณาการการส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจ ด้วยหลักวิริยะพละได้โดยข้าราชการตำรวจต้องมีความเพียร ความพยายาม ความกล้าที่จะลงมือทำ กล้าเผชิญ

^{๙๕} สัมภาษณ์ นายอมฤต สุวรรณทิพย์, ผู้ช่วยผู้อำนวยการเขตสายไหม, ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๖๐.

^{๙๖} สัมภาษณ์ พระเมธาวิเชียร, ผศ.ดร. (สุเทพ ปวิสิโก), รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒ สิงหาคม ๒๕๖๐.

^{๙๗} สัมภาษณ์ ผศ.ดร.วุฒินันท์ กันทะเดียน, อาจารย์ประจำ รองหัวหน้าภาควิชามนุษยศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๖๐.

^{๙๘} สัมภาษณ์ ดร.สมชาย เวสารัชชระกุล, อดีตผู้ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภากรุงเทพมหานครเขตสายไหม, ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๖๐.

กับปัญหาและอุปสรรค โดยไม่ย่อท้อ ไม่สิ้นหวัง ไปจนกว่าจะบรรลุเป้าหมายคือ ความสำเร็จ เพียรใน การทำความดีละความชั่ว ซึ่งกำลังของความเพียรหรือความขยัน ต้องมาคู่กับกำลังของปัญญา

๔.๔.๓ บุรณการด้วยหลักสติพละ

การส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจด้วยหลักสติพละได้โดย ข้าราชการตำรวจทุกคนต้องมีสติควบคุมเมื่อมีอารมณ์ที่ไม่ปรารถนามากกระทบ เป็นธรรมชาติของ ข้าราชการตำรวจเมื่อถูกอารมณ์ที่ไม่ปรารถนา ไม่น่าพอใจ กระทบมักจะเกิดอาการชุ่นเคือง โกรธ จน ทำให้ข้าราชการตำรวจต้องแสดงพฤติกรรมต่างๆออกมา ทั้งทางกาย วาจา ใจ จนนำไปสู่ปัญหาต่างๆ ตามมา ยังผลเสียให้เกิดกับตัวเองได้

หากข้าราชการตำรวจปล่อยจิตใจไหลตามกระแสแห่งอารมณ์ที่เป็นอกุศลเหล่านั้น จะเป็นคน มักโกรธ ชอบผูกอาฆาต เห็นผิดเป็นชอบ เหล่านี้จะเป็นอุปสรรคขวางกั้น ทำให้จิตใจของข้าราชการ ตำรวจผู้นั้นไม่สามารถที่จะพัฒนาให้เกิดจิตที่เป็นอภัยทาน มีความรัก เมตตา หรือความเป็นมิตรให้ เกิดขึ้น เพราะพลังอำนาจฝ่ายอกุศลนี้ จะสั่งการให้แสดงพฤติกรรมที่ทำอันตรายต่อบุคคลอื่นทั้งทาง กาย วาจา และใจ ซึ่งเป็นสาเหตุของความโกรธ ถ้าข้าราชการตำรวจมีสติเข้าควบคุมเหตุการณ์ต่างๆ ที่เข้ามากระทบได้เหตุการณ์ต่างๆ ที่ไม่ดีก็ย่อมไม่เกิดขึ้น^{๙๙}

สอดคล้องกับผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้ให้สัมภาษณ์ได้กล่าวว่า สติเป็นธรรมสำคัญในทางจริยธรรมเป็น อย่างมาก เพราะเป็นตัวควบคุมการปฏิบัติหน้าที่และเป็นตัวคอยป้องกันยับยั้งตนเอง ไม่ให้หลงเพลิน ไปตามความชั่วและไม่ให้ความชั่วเล็ดลอดเข้าไปในจิตใจได้ ช่วยเตือนตนในการทำมาดีและไม่เปิด โอกาสแก่ความชั่ว การเป็นอยู่โดยไม่ขาดสติ ระวังระวังอยู่เสมอไม่ยอมถลำลงไปทางเสื่อมและไม่ ยอมพลาดโอกาสสำหรับความเจริญก้าวหน้า ตระหนักดีถึงสิ่งที่จะต้องทำและต้องไม่ทำ ใส่ใจสำนึกอยู่ เสมอในหน้าที่ ไม่ปล่อยปละละเลยกระทำการด้วยความจริงจัง ซึ่งเป็นหลักความรับผิดชอบ^{๑๐๐}

อีกทั้งยังสอดคล้องกับทัศนคติของ พระเมธาวิญญูส ได้กล่าวว่า สติมีอยู่จะสกัดกั้นความพลอ เลอ ความหลงลืมความพลั้งพลาด ในขณะที่เดียวกันทำหน้าที่ปิดกั้นกระแสของกิเลสกระแสของอารมณ์ ไม่ให้เข้ามาครอบงำใจ มีหน้าที่ตั้งอารมณ์มาสู่จิต เหนี่ยวอารมณ์ไว้กับจิต คุมหรือกำกับจิตไว้กับ อารมณ์ ตรึงเอาไว้ไม่ยอมให้ลอยผ่านหรือคลาดกันไป จะเป็นการดึงมาซึ่งอารมณ์ที่ผ่านไปแล้ว สติจึงมี

^{๙๙} สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก (เจริญ สุวฑฺฒโน), *วิธีฝึกใจไม่ให้ โกรธ*, พิมพ์ครั้งที่ ๗, (นครปฐม : โรงพิมพ์มหาจุฬาราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖), หน้า ๔-๕.

^{๑๐๐} สัมภาษณ์ พระมหาสมบุรณ์ วุฑฺฒิกโร, ดร., คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช วิทยาลัย, ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๖๐.

ขอบเขตความหมายคลุมถึง การระลึก นึกถึง นึกไว้ นึกได้ ระลึกได้ ไม่เพลอ ตรงกับความจำ เฉพาะในส่วนที่เป็นการระลึกและความสามารถในการระลึก ด้วยเหตุนี้สติจึงเป็นธรรมตรงข้ามกับการลืม^{๑๐๑}

อนึ่ง หากข้าราชการตำรวจมีสติ จิตปรุงแต่งและอารมณ์ความรู้สึกต่างๆ ที่ปรากฏขึ้น ความโกรธ ความกลัวความวิตกกังวล ความกลัดกลุ้ม ความท้อแท้ เศร้าโศกเสียใจ ที่เรารับรู้จะไม่มีอำนาจเหนือเราและไม่สามารถทำอันตรายเราได้ การเจริญสติจะทำให้จิตปรุงแต่งและอารมณ์ด้านลบสงบลง ทำให้เรากลับขึ้นเป็นนายตัวเองและสามารถเลือกทัศนคติที่ถูกต้อง นำพอใจและเป็นสุข

การบริโภคทางประสาทสัมผัสต่างๆ ที่ข้าราชการตำรวจรับรู้และเรียนรู้สิ่งต่างๆ ผ่านทางตา หู จมูก ลิ้น กาย และใจ ในแต่ละวัน การรับข้อมูลข่าวสารจากสื่อโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ บทความทางอินเทอร์เน็ต และการสนทนา ข่าวสารทางโลกออนไลน์ สื่อต่างๆ เหล่านี้ให้ทั้งคุณและโทษ หากข้าราชการตำรวจเปิดรับอย่างขาดสติ สิ่งที่เป็นพิษภัยต่างๆ ก็จะเข้ามาสู่ความรู้สึกนึกคิดและจิตใจตนเอง แต่หากข้าราชการตำรวจต้องการพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองและสังคม ก็ควรเลือกรับสื่อที่ช่วยยกระดับจิตใจและสติปัญญา^{๑๐๒}

การมีสติรับรู้ทางความปรารถนาหรือแรงจูงใจ ก็เป็นอีกทางที่เปรียบดั่งเข็มทิศชีวิต หากข้าราชการตำรวจมีแรงจูงใจที่ดี ที่จะสร้างความสุขให้แก่ตนเองและบุคคลอื่น เช่น ความรัก ความเข้าใจ ความสมานฉันท์ ปรารถนาให้เกิดความรัก ความเข้าใจกันระหว่างเพื่อนมนุษย์ หนทางดำเนินชีวิตและโลกของเรานั้นย่อมเป็นไปในทางนั้น แตกต่างจากแรงจูงใจที่สร้างความแตกแยก อยากทำลาย ซึ่งเป็นหนทางแห่งความทุกข์ ดังนั้นจึงควรรับรู้อย่างมีสติ

เช่นเดียวกับการรับรู้เรื่องจิตสำนึกส่วนรวม ข้าราชการตำรวจได้รับการถ่ายทอดแนวคิดที่มีต่อเรื่องต่างๆ สังคมที่เป็นอยู่ในวัฒนธรรมแวดล้อม หากข้าราชการตำรวจ หรือคนในครอบครัว และคนในสังคมที่อยู่ร่วมกันสร้างสภาพแวดล้อมที่ดี เอื้อต่อการพัฒนาทางจิตใจและจิตวิญญาณ ก็จะสามารถนำความสุขสงบมาสู่ใจ การมีจิตสำนึกที่ดีไม่เพียงนำพาความสุขให้กับตัวเองแต่ตัวเองเอง แต่ยังเป็นแหล่งเกิดและเป็นปัจจัยแห่งความสุขของคนในครอบครัวและสังคมของเราด้วย^{๑๐๓}

หรือแม้แต่การมีสติกับความรัก หากข้าราชการตำรวจปรารถนาให้ความรักของตนนั้นสร้างความสุขให้กับตนเองได้อย่างแท้จริง ข้าราชการตำรวจก็จำเป็นที่จะต้องฝึกสติ หากมีรักอย่างมีสติ ก็จะมีใจที่เข้าใจ ข้าราชการตำรวจต้องเข้าใจทั้งตนเองและคนผู้คนที่เรารัก ความรักที่แท้จริงจะเป็นไปได้ หากเราปรารถนาที่จะใช้ชีวิตของเราได้อย่างมีความสุขได้ในทุกๆ วันแล้ว การใช้ชีวิตอย่างมีสติเป็น

^{๑๐๑} สัมภาษณ์ พระเมธาวิจารย์รต, ผศ.ดร. (สุเทพ ปวิสิโก), รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย, ๒ สิงหาคม ๒๕๖๐.

^{๑๐๒} สัมภาษณ์ ร้อยตำรวจตรีสมักร พรหมนิล, ประธานชุมชน โขล ๗ เขตสายไหม, ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๖๐.

^{๑๐๓} สัมภาษณ์ นางปวีณา หงสกุล, ประธานมูลนิธิปวีณาหงสกุลเพื่อเด็กและสตรี, ๘ กรกฎาคม ๒๕๖๐.

หนทาง ที่จะทำให้ความปรารถนาของเราเป็นไปได้ อีกทั้งเรายังมีศักยภาพที่จะส่งต่อความสุขที่เราสร้างขึ้นเองนี้ให้แก่ผู้อื่น การอยู่อย่างมีสติจะทำให้ตัวเราและคนที่เรารัก มีความสุขที่แท้และยั่งยืน

สรุปว่า บุรณาการการส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจ ด้วยหลักสติพละได้โดยข้าราชการตำรวจต้องมีความระลึกได้ ความนึกขึ้นได้ ความไม่เผลอ ถูกคิดขึ้นได้ การคุมจิตไว้ในกิจ อาการที่จิตนึกถึงสิ่งที่จะทำอะไรได้ นึกถึงสิ่งที่ทำค่าที่พูดไว้แล้วได้ เป็นอาการที่จิตไม่หลงลืม ระวังยับยั้งใจได้ ไม่ให้เลินเล่อพลั้งเผลอ ป้องกันความเสียหายเบื้องต้นยับยั้งชั่งใจไม่บุ่มบ่าม เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า ความไม่ประมาท

๔.๔.๔ บุรณาการด้วยหลักสมาธิพละ

การส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจด้วยหลักสมาธิพละได้โดยข้าราชการตำรวจทุกคนต้องมีความตั้งอยู่แห่งจิต ความดำรงอยู่ ความตั้งมั่น ความไม่ซัดส่าย ความไม่ฟุ้งซ่าน^{๑๐๔} ผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้สัมภาษณ์ได้กล่าวว่า สมาธิเป็นการควบคุม รักษาจิตใจของตนเอง ให้ปราศจากความชั่ว เป็นจิตที่ติงาม มีคุณธรรม สะอาดผ่องใส จากสิ่งที่ไม่ดี ที่เรียกว่า กิเลส คือ ความเศร้าหมองที่มีอยู่ภายใน อันเป็นเหตุให้แสดงพฤติกรรมทางกาย ทางวาจาไม่ถูกต้องติงาม^{๑๐๕}

ข้าราชการตำรวจนั้นมีหลักจริยธรรมเพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจเป็นไปในลักษณะที่สร้างสรรค์ติงาม และเป็นที่พึงพอใจของตำรวจและประชาชนโดยรวม การปฏิบัติตามจริยธรรมตำรวจนั้น ไม่ใช่หมายถึงเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมหรือการปฏิบัติตามหลักในทางศาสนาเท่านั้น แต่ยังหมายถึงความรวมถึงหลักการสำคัญสำหรับอาชีพตำรวจ และข้อปฏิบัติสำหรับอาชีพตำรวจอันจะเป็นเครื่องมือช่วยให้ข้าราชการตำรวจมีคุณธรรมจริยธรรม มีวินัย มีมรรยาท ประพฤติอย่างเหมาะสม และปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ

การประพฤติปฏิบัติตนตามหลักจริยธรรม ของตำรวจ อาจเปรียบได้กับผู้รักษาศีล ซึ่งจำต้องมีการสำรวมกาย วาจาและใจ ให้อยู่ภายในขอบเขตของการปฏิบัติหน้าที่ในทางที่ถูกต้อง ขอบธรรม เพราะการที่ตำรวจประพฤติปฏิบัติตน ตามหลักจริยธรรมตำรวจ จะเป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้แก่ตัวตำรวจและสำนักงานตำรวจแห่งชาติด้วย การรักษาตัวเองด้วยศีลก็เป็นวิธีการควบคุมที่ดี แต่จะดีไม่ตลอดหากจิตใจยังไม่ดี ยังไม่มีการรักษาควบคุมให้มีความดีมากความชั่วน้อย ฉะนั้นเมื่อรักษากาย วาจาแล้ว จึงต้องรักษาจิตด้วย

^{๑๐๔} อภ.สง. (ไทย) ๓๔/๒๕-๒๙/๓๑-๓๒.

^{๑๐๕} ผศ.ดร.วุฒินันท์ กันทะเตียน, อาจารย์ประจำ รองหัวหน้าภาควิชามนุษยศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๖๐.

ถ้าข้าราชการตำรวจทำสมาธิ ก็จะทำให้เกิดปัญญาให้รู้จักแยกแยะกิเลสของตน ทำให้จิตสงบ ให้ความจริงของจิตเมื่อประสบกับอารมณ์อะไรเกิดขึ้น เพื่อจะอ่านจิตของตนเองให้รู้ว่าจิตนั้น เป็นราคะจิต โทสะจิต โมหะจิต วิทกจิต พุทธจิต ศรัทธาจิต อย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อจะดูให้ รู้แจ้ง เพื่อจะเป็นพื้นฐานที่เราจะแก้ไขตัดแปลงจิตของเราเอง เมื่อเรารู้ชัดลงไปแล้ว ว่าเรามีกิเลสตัว ไหน เป็นจิตประเภทไหน เราจะได้แก้ไขตัดแปลงตัดทอนสิ่งที่เกินแล้ว ให้เป็นกลางๆ

หากข้าราชการตำรวจมีการฝึกสมาธิ ก็จะทำให้เกิดมีสติสัมปชัญญะรู้ทันเหตุการณ์ต่างๆ เกิดกำลังจิต กำลังสติในการปฏิบัติหน้าที่ หรือเรียกว่าเกิดเป็นสติพละ ซึ่งเป็นอารมณ์กรรมฐาน ที่เกิดขึ้นในสมาธิ และเป็นสัญลักษณ์ของปัญญาที่เกิดขึ้นในสมาธิ ซึ่งเรียกว่า สมาธิปัญญา สอดคล้อง กับ พระมหาสมบุรณ์ วุฑฒิกโร ได้กล่าวว่า พลังของสมาธิสามารถทำให้เกิดปัญญา เกิดความรู้เห็นใน สิ่งที่ไม่เคยรู้จัก สิ่งที่ไม่เคยเห็นก็เห็น แต่สิ่งนั้นฟังทำความเข้าใจไม่ใช่ของดีที่จะเก็บเอาไว้เป็นสมบัติ ให้กำหนดเป็นเพียงแต่ว่าสิ่งนั้นเป็นเพียงเครื่องมือของจิต เครื่องระลึกรู้ของสติ เป็นอารมณ์กรรมฐานที่ เกิดขึ้นโดย เราทำสมาธิเพื่อให้จิตของเราสงบเป็นสมาธิ เกิดความมั่นคง สามารถที่จะต้านทานต่อ อารมณ์ เมื่อจิตของเราสงบเป็นสมาธิปราศจากอารมณ์ เราจะได้รู้สภาพความเป็นจริงของจิตของเรา เมื่อเรารู้ความเป็นจริงของจิตของเรา ทำให้จิตมีพลังเข้มแข็งมีสติขึ้นโดยลำดับ จะได้ใช้กำลังสมาธิและ พลังสติไปประกอบการทำงานตามหน้าที่^{๑๐๖}

ข้าราชการตำรวจอาจฝึกอบรมสมาธิโดยก่อนนอนไหว้พระ นั่งสมาธิ เวลาเรานั่งสมาธิ ให้ พยายามคิดทบทวนการปฏิบัติหน้าที่ที่ปฏิบัติมาแต่ละวันๆ เพื่อจะให้เรารู้ได้ว่าวันนี้งานมีความสำเร็จ หรือมีปัญหาอย่างไร ใช้อารมณ์จิตในการพิจารณา อย่าไปเข้าใจว่าเอาสิ่งนั้นมาพิจารณาแล้ว จิตออก นอกกลุ่มนอกทาง ไม่ใช่อย่างนั้น เมื่อจิตสงบเป็นสมาธิตามธรรมชาติแล้ว จิตของเราหนักอยู่ในแง่ไหน ผูกพันอยู่กับเรื่องอะไร มันจะวิ่งไปหาสิ่งนั้น แล้วจะไปคิดปรุงแต่งวิจัยอยู่ในสิ่งนั้นๆ อันนี้หมายถึง สมาธิที่เป็นเองโดยอัตโนมัติ^{๑๐๗} เป็นสภาวะธรรม คือกายกับใจของเรา สิ่งที่เราสามารถรับรู้ได้ด้วย ตา หู จมูก ลิ้น กาย และใจ รวมทั้งการปฏิบัติหน้าที่อันเป็นเรื่องชีวิตประจำวัน ถ้าข้าราชการตำรวจได้ ปฏิบัติดังที่กล่าวนี้ สมาธิกับงานของเราย่อมมีความสัมพันธ์กัน แล้วจะรู้สึกว่ามีโอกาสที่เราปฏิบัติสมาธิ มันจะไม่มีอุปสรรคขัดข้อง เพราะว่าเราเอาทุกสิ่งทุกอย่างเป็นอารมณ์จิตในการภาวนาได้ ฉะนั้นสมาธิ จำเป็นอย่างมากสำหรับการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจ ถ้าปฏิบัติต่อเนื่องกันจริงๆ ได้สมาธิ

^{๑๐๖} พระมหาสมบุรณ์ วุฑฒิกโร, ดร., คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๖๐.

^{๑๐๗} พันตำรวจโทมิตรชัย คู่สันเทียะ, สารวัตรสอบสวนสถานีตำรวจนครบาลสายไหม, ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๖๐.

อย่างเข้มแข็ง ก็จะได้พลังของสมาธิ มีสติสัมปชัญญะเข้มแข็ง อันจะยังผลให้ประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

สรุปว่า บุรณาการการส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจ ด้วยหลักสมาธิพละได้โดยข้าราชการตำรวจต้องฝึกสมาธิเพื่อการทำใจสงบ ปราศจากอกุศลธรรมทั้งหลาย และไม่ฟุ้งซ่าน ไม่คิดหรือตรึกในสิ่งที่จะทำให้จิตเกิดราคะ โทสะ โมหะ จนกระทั่งจิตตั้งมั่น ไม่ซัดส่าย รู้ทันกามคุณ ทั้งต้องฝึกและปฏิบัติให้ถูกต้อง ตรงต่อพระพุทธธรรมคำสอน จนสามารถบรรลุถึงเป้าหมาย

๔.๔.๕ บุรณาการด้วยหลักปัญญาพละ

การส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจด้วยหลักปัญญาพละได้โดยข้าราชการตำรวจทุกคนต้องมีความรู้ทั่ว ภารกิจที่รู้ชัด ความวิจยเลือกเฟ้น ความรู้อย่างแจ่มแจ้ง คิดค้น หรือใคร่ครวญ^{๑๐๘} พระเมธาวันยรส กล่าวว่า ปัญญา หมายถึงรวมถึงความรอบรู้เท่าทันสถานการณ์ รู้อดีต รู้ปัจจุบัน เพื่อให้เกิดความรู้ว่าอนาคตจะทำอะไร อย่างไร^{๑๐๙}

ผู้ทรงคุณวุฒิให้สัมภาษณ์ได้กล่าวว่า ปัญญามีความสำคัญต่อข้าราชการตำรวจ เป็นสิ่งที่ขาดไม่ได้ถือเป็นเครื่องมือในการจัดการที่มีความจำเป็นในการดำเนินชีวิตหลายๆ ด้าน การปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจจะไม่มีประสิทธิภาพหากขาดปัญญาจะทำให้พบกับปัญหาและความทุกข์มากมาย ดังนั้นข้าราชการตำรวจต้องอาศัยปัญญาในการปฏิบัติหน้าที่ โดยมีลักษณะสำคัญของกระบวนการทำงานให้สำเร็จ และมีความสุข มีการเรียนรู้และฝึกตนเอง^{๑๑๐}

สำนักงานตำรวจแห่งชาติเองก็ให้ความสำคัญกับเรื่องปัญญา โดยกำหนดไว้ในอุดมคติของตำรวจเพื่อให้ข้าราชการตำรวจกระทำการด้วยปัญญา คือสิ่งที่ตำรวจทำต้องรู้จริงเสมอ ไม่ใช่คาดเดาตำรวจต้องทำทุกอย่างด้วยปัญญา ซึ่งต้องขวนขวายหาความรู้มาใส่ตัวอยู่ตลอดเวลา เรื่องไหนที่ไม่รู้ ต้องไปเรียนรู้เพิ่มเติม อย่ากระทำลงไปด้วยความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ความรู้ไม่มีวันหมด จงเรียนเพื่อหาความรู้อยู่ตลอดเวลา^{๑๑๑}

^{๑๐๘} ข.ม. (ไทย) ๒๙/๑๐/๕๔.

^{๑๐๙} สัมภาษณ์ พระเมธาวันยรส, ผศ.ดร. (สุเทพ ปวิสโก), รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ มหาวิทยาลัยมหาจุฬารามราชวิทยาลัย, ๒ สิงหาคม ๒๕๖๐.

^{๑๑๐} สัมภาษณ์ พันตำรวจเอกธนกรณธ์ ก้อนแก้ว, ผู้กำกับการสถานีตำรวจนครบาลสายไหม, ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๖๐.

^{๑๑๑} สัมภาษณ์ พันตำรวจโทธน สุขเสริม, รองผู้กำกับการสอบสวนสถานีตำรวจนครบาลสายไหม, ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๖๐.

ข้าราชการตำรวจต้องใช้ปัญญาพิจารณาความเด่นและความด้อยของตนเอง การรู้ความเด่นก็เพื่อทำงานที่เหมาะสมกับความสามารถของตน การรู้ความด้อยก็เพื่อแก้ไขข้อบกพร่องของตน ถ้าเป็นผู้บังคับบัญชาหากทำงานผิดพลาด ผู้ใต้บังคับบัญชาไม่กล้าบอกหรือแนะนำ ดังนั้นผู้บังคับบัญชาต้องหัดมองตนและตักเตือนตนเอง อย่าด่วนตำหนิผู้ใต้บังคับบัญชาว่าโง่งเงา บางทีตนเองอาจสั่งการไม่ชัดเจนก็เป็นได้^{๑๑๒}

ตำรวจทุกคนมีศักยภาพในการพัฒนาตนเองได้หากเข้าใจถึงความเป็นจริงของชีวิตและศักยภาพของตนเอง รู้จักการแก้ปัญหาด้วยตนเอง เข้าใจขอบเขตของธรรมชาติ ด้วยการฝึกฝนพัฒนาปัญญาปรับปรุงตนเองมีความใฝ่รู้ใฝ่เรียน เป็นนักวิจัยอยู่ทุกลมหายใจ เอาจริงเอาจังในการพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา ซึ่งการที่จะพัฒนาตนเองได้นั้นต้องมีทัศนคติเกี่ยวกับตนเองเป็นบวก คิดว่าตนเองสามารถฝึกได้ พัฒนาได้ มีความมั่นใจในความเป็นตนเอง

ผศ.ดร.วุฒินันท์ กันทะเตียน ได้กล่าวว่า หากข้าราชการตำรวจต้องการพัฒนาตนเอง จำเป็นต้องมีแรงจูงใจที่เอื้อต่อการพัฒนาตนเอง ความใฝ่รู้ใฝ่เรียนในการศึกษาแสวงหาความจริง รู้จริง รู้รอบ และรอบรู้ ตามความเป็นจริงปราศจากอวิชชามาปิดกั้น บรรณาให้ชีวิตมีการพัฒนาไปสู่คุณงามความดี ใฝ่ความดีงาม การแสวงหาความจริงด้วยความมุ่งมั่นเป็นกรรมดี มีความใฝ่ทำหรือสร้างสรรค์ดี อยากพัฒนาตนเองไปสู่ความดีงาม ความใฝ่รู้และใฝ่ทำจึงเป็นแรงจูงใจฝ่ายดีโดยมีฉันทะเป็นตัวนำ^{๑๑๓}

การใช้ปัญญาพิจารณาถึงสิ่งที่มีอิทธิพลอันเป็นต้นตอที่ทำให้แสดงพฤติกรรมทางกาย วาจา และใจในทางที่ไม่พึงประสงค์ คือ กิเลส หรืออกุศลมูล ได้แก่ โลภะ โทสะ โมหะ แล้วพยายามขจัดขัดเกลาจิตใจทีละน้อยจนหมดไปในที่สุด แต่ละขณะจิตเกิดปัญญารู้เท่าทันกิเลส สามารถลดละได้ทีละน้อยๆนั้น เป็นการปกป้อง ค้ำครอง รักษาตัวเราเองให้เข้าถึงความดีที่สูงขึ้นตามลำดับ จนถึงขั้นไม่มีพฤติกรรมใดที่จะเป็นสิ่งที่ชั่วร้าย แม้แต่จะคิด

ปัญญาไม่เพียงทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจตัดสินใจได้อย่างถูกต้องในขณะที่กำลังปฏิบัติหน้าที่ แต่ยังช่วยให้มีความไตร่ตรองรู้จักมองสถานการณ์ในทุกๆมิติ ไม่ใช่แค่มองในมุมของตนเอง การทำหน้าที่ของข้าราชการตำรวจ ต้องกล้าและต้องมีกำลังใจ ตำรวจมักจะถูกมองว่าเข้มงวดและใจร้าย แต่ความจริงตำรวจเป็นคนที่ไม่ธรรมดา เพราะมีหน้าที่และความรับผิดชอบ ป้องกันภัยอันตรายให้กับประชาชน การใช้ปัญญาจะช่วยให้ข้าราชการตำรวจทำหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และยังช่วยให้

^{๑๑๒} สัมภาษณ์ พันตำรวจโทสำเริง ส่งเสียง, รองผู้กำกับการป้องกันปราบปรามสถานีตำรวจนครบาลสายไหม, ๔ สิงหาคม ๒๕๖๐.

^{๑๑๓} สัมภาษณ์ ผศ.ดร.วุฒินันท์ กันทะเตียน, อาจารย์ประจำ รองหัวหน้าภาควิชามนุษยศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๖๐.

ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความระมัดระวังในการแสดงอารมณ์ไม่ดีทางสายตาที่อาจจะเกิดโดยไม่ตั้งใจต่อเพื่อนร่วมงาน หรือต่อประชาชน

ข้าราชการตำรวจต้องเจอกับคนที่มีความทุกข์ คนที่มีปัญหา คนที่คิดว่าตนเองไม่ได้รับความเป็นธรรม คนที่สูญเสียคนที่ตนรักและเจอกับเจ้าหน้าที่ที่ทำงานพลาดและต้องรับผิดชอบต่อความผิดพลาดนั้น ข้าราชการตำรวจต้องทำหน้าที่ด้วยเข้าใจและรับฟังพวกเขาอย่างตั้งใจ บทบาทหน้าที่ผู้พิทักษ์สันติราษฎร์ต้องคอยสอดส่องดูแลความเรียบร้อยและแก้ปัญหาความไม่สงบในชุมชนจึงหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะต้องอยู่ในสถานการณ์ที่อาจต้องมีการปะทะทางอารมณ์ที่รุนแรงระหว่างประชาชนและเจ้าหน้าที่ การใช้ปัญญาแก้ไขสถานการณ์จะเป็นกุญแจสำคัญในการลดปัญหาความเครียดในการปฏิบัติงานได้

สิ่งสำคัญในการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจคือการตอบสนองไม่ใช่การตอบโต้ การใช้ปัญญาจะทำให้เราแก้ปัญหาในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่อย่างมีสติ ไม่เผลอตอบโต้ผิดวิธี ปัญญาจะช่วยให้เรามองเห็นในอีกมุมหนึ่งของฝ่ายตรงข้ามและเพิ่มความรู้สึกปรารถนาดี เป็นประโยชน์ต่องานของตำรวจ คนเป็นตำรวจจำเป็นต้องมีทักษะการแก้ปัญหาที่ดี

สรุปว่า บุรณาการการส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจ ด้วยหลักปัญญาพละได้โดยข้าราชการตำรวจต้องมีความรอบรู้ ทั้งรู้ตนเอง รู้ผู้อื่น รู้งาน รู้เท่าทันสถานการณ์ อีกทั้งรู้จักเกิดปัญญารู้เท่าทันกิเลส คือรู้ว่าจะไรดี อะไรชั่ว ด้วยการฝึกฝนเรียนรู้ให้เกิดขึ้น ยังผลให้การปฏิบัติหน้าที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

๔.๕ สรุป

สรุปความว่า บุรณาการการส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจ ด้วยหลักพุทธธรรมที่ส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจ โดยแบ่งออกเป็น ๑) บุรณาการการส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจด้วยหลักพรหมวิหาร ๔ คือ ๑. หลักเมตตา โดยข้าราชการตำรวจมีความรักใคร่ปรารถนาดีต่อกัน พฤติกรรมที่หวังให้ผู้อื่นมีความสุข มีจิตใจแผ่ไม่ตรีจิต ผู้บังคับบัญชาสนทนากับผู้ใต้บังคับบัญชา อยากให้เขามีความสุข ไม่อยากให้เขามีอันตรายจากความอาฆาตบาดหมางใจกัน มีความสามัคคีกลมเกลียวกัน เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน หวังให้เขาเจริญด้วยความรู้ ความสามารถอันเป็นทางให้เกิด ลาภ ยศ และชื่อเสียง รักษาตนให้ได้รับความสุข บำรุงอหยาศัยร่อยโรยให้จิตคิดเอื้อเพื่อเผื่อแผ่กัน ข้าราชการเสียซึ่งมลทิน ความพยาบาท ความเห็นแก่ได้ ความเห็นแก่ตัว ความเห็นแก่ประโยชน์ ถ้าดวงจิตมีเมตตาแล้ว จะป้องกันความคิดวิปริตในทางทำลาย ให้ร้ายป้ายสีในทางเสียหาย สังคมก็จะอยู่เป็นสุข องค์กรตำรวจก็จะเกิดสามัคคี ๒. หลักกรุณา โดยข้าราชการตำรวจมีความสงสาร คิดจะช่วยให้พ้นทุกข์ พฤติกรรมหวังดีเมื่อเห็นผู้อื่นมีความทุกข์ร้อน ตกทุกข์ได้ยาก ก็รู้สึกสงสาร ห่วงใจไปตามเมื่อเห็นเขามีความทุกข์ หาก

ข้าราชการตำรวจมีกรุณา ก็จะเป็นเครื่องปราบปรามจิตใจไม่ให้คิดเบียดเบียนคนอื่นให้ได้รับความลำบากในการกระทำงาน กิจกรรมต่างๆย่อมมีความลำบากทั้งกายและใจ จึงควรเห็นใจ พลอยหาวิธีไม่ให้เกิดความลำบากแก่ผู้ร่วมงาน ด้วยการอำนวยความสะดวก สนับสนุน อุปกรณ์ เครื่องมือให้เต็มกำลังในการปฏิบัติหน้าที่ ๓. หลักมูทิตา โดยข้าราชการตำรวจมีความยินดีเมื่อผู้อื่นได้ดี หมายถึงความชื่นบานในเวลาผู้อื่นได้รับความดี เมื่อเขามีความเจริญด้วยความรู้ความสามารถ เจริญด้วยลาภ ยศ และชื่อเสียง พลอยชื่นชมยินดีตามด้วยคุณธรรม หากข้าราชการตำรวจมีมูทิตาย่อมปราบปรามซึ่งความริษยาในคุณงามความดีของผู้อื่นย่อมได้รับความนิยมนับถือ จึงเป็นคุณธรรมที่ควรปลูกฝังให้มีในใจของข้าราชการตำรวจทุกคน ๔. หลักอุเบกขา โดยข้าราชการตำรวจควรวางตนเป็นกลาง มีความวางเฉย ไม่เสียใจ ไม่ดีใจ เมื่อสถานการณ์ไม่เอื้อที่จะแสดงพฤติกรรมตามคุณธรรมความมีเมตตา กรุณา และมูทิตาได้ อุเบกขาเป็นคุณธรรมที่ ผู้ใหญ่ ผู้นำ หัวหน้างาน ที่ปกครองผู้อื่นต้องประพฤติอย่างสม่ำเสมอ เมื่อมีผู้ประพฤติอย่างสม่ำเสมอ เมื่อมีผู้ประพฤติดีก็ต้องชมยกย่องสรรเสริญ คุณงามความดีของเขา แต่เมื่อมีผู้ประพฤติไม่ดีก็ต้องถูกตำหนิ ลงโทษตามกรณีของความผิดไม่ตัดสินเอนเอียงเพราะอำนาจอคติที่ผิดๆ

๒) บุรณาการการส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจด้วยหลักอิทธิบาท ๔ คือ ๑. หลักฉันทะ โดยข้าราชการตำรวจต้องมีความพอใจความรัก ความชอบ ความสนใจในหน้าที่ของตนเอง คือ มีใจรักการทำงาน เมื่อมีหน้าที่รับผิดชอบในกิจการงานใดแล้วก็มีจิตใจรักในกิจการงานนั้น มีความตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ พอใจที่ได้ปฏิบัติหน้าที่นั้นๆ ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ๒. หลักวิริยะ โดยข้าราชการตำรวจต้องมีความพากเพียร ความขยัน เข้มแข็งอดทน ความบากบั่นมานะที่จะปฏิบัติหน้าที่ให้สำเร็จ ด้วยความอุตสาหอย่างเต็มที่เต็มกำลังความสามารถ แม้ว่าจะมีอุปสรรค ความยากลำบากในงานมากเพียงใด ข้าราชการตำรวจก็ไม่ท้อถอยไม่ลดละ ความพยายามสามารถปฏิบัติหน้าที่ต่อเนื่องจนกว่าจะประสบความสำเร็จ และเกิดประสิทธิภาพสูงสุด ๓. หลักจิตตะ โดยข้าราชการตำรวจควรเอาใจใส่ ผึกฝนตนเอง ใฝ่ในการทำงาน หรือความตั้งมั่นของจิต มีสมาธิ มั่นคงอยู่กับงาน รักษาความไม่ประมาทเสมอชีวิต ไม่ทอดทิ้งหน้าที่ ไม่ปล่อยปละละเลยในหน้าที่ที่ทำ ไม่ปล่อยใจให้ฟุ้งซ่านเลื่อนลอยไปจากหน้าที่ที่ปฏิบัติ เอาใจใส่ในความทุกข์ร้อนของประชาชน ๔. หลักวิมังสา โดยให้ข้าราชการตำรวจใช้ปัญญา พิจารณาใคร่ครวญหาเหตุผลแห่งความสำเร็จในการปฏิบัติหน้าที่ เป็นการพินิจพิเคราะห์ไตร่ตรอง และตรวจสอบข้อบกพร่องในหน้าที่ที่ทำอยู่เสมอ โดยรู้จักค้นคว้า ทดลอง คิดค้น หาทางแก้ไขปรับปรุงงาน และวิธีการทำงานเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

๓) บุรณาการการส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจด้วยหลักสังคหวัตถุ ๔ คือ ๑. หลักทาน โดยข้าราชการตำรวจควรมีการให้ การสงเคราะห์ หรือช่วยเหลือผู้อื่นด้วยการให้สิ่งของ ที่ตนมีให้แก่ผู้ที่ต้องการ ผู้ขาดแคลนหรือผู้ที่เดือดร้อน สิ่งของที่นำมาให้นั้นต้องเป็นสิ่งของที่ไดมาโดยสุจริต เมื่อได้ให้ก็ทำให้ข้าราชการตำรวจผู้ให้รู้สึกมีความสุข อิ่มเอิบใจ ผู้ที่ได้

รับก็สามารถบรรเทา ความเดือดร้อน รวมทั้งการให้ความรู้ในขั้นตอนปฏิบัติ ที่เป็นความถูกต้องชัดเจน และเป็นจริง ๒. หลักปิยะวาจา โดยให้ข้าราชการตำรวจมีการเจรจาด้วยถ้อยคำที่สุภาพ และถ้อยคำที่มีประโยชน์ พูดถ้อยคำเป็นจริง และถ้อยคำที่ไม่กระทบกระทั่งผู้อื่น พูดแต่ในสิ่งที่เป็นประโยชน์ และทำให้เกิดความเลื่อมใสศรัทธาในตัวผู้พูด จูงใจให้ละเว้นความชั่ว ทำให้การงานสำเร็จ เป็นประโยชน์ ในการดำรงชีวิตและการปฏิบัติหน้าที่ ๓. หลักอรรถจริยา โดยให้ข้าราชการตำรวจ มีการประพฤติตน ให้เป็นประโยชน์แก่ทั้งตนเอง ครอบครัว สังคมและประเทศชาติ รู้จักการเสียสละ ไม่เห็นแก่ตัว ไม่เห็นแก่สุขสบายส่วนตัว พุ่มพวยแรงกายในการปฏิบัติหน้าที่ ช่วยเหลือผู้อื่นทั้งตอนปฏิบัติหน้าที่และนอกเวลาการปฏิบัติหน้าที่ ๔. หลักสมานัตตตา โดยให้ข้าราชการตำรวจ มีการวางตัวให้เหมาะสมเสมอต้นเสมอปลาย รู้จักวางตนให้เหมาะสมกับฐานะ มีจิตใจมั่นคงไม่หวั่นไหวเปลี่ยนแปลงง่าย และดำรงตนไว้ไม่ให้ตกไปใน ความชั่ว ปฏิบัติกับเพื่อนร่วมงานหรือประชาชนอย่างเท่าเทียมกัน รวมทั้งอยู่ร่วมทุกข์ร่วมสุข ร่วมแก้ไขปัญหากับเพื่อนร่วมงานในองค์กรตำรวจและประชาชน

๔) บุรณการการส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจด้วยหลักหลักพละ ๕ คือ ๑. หลักศรัทธาพละ โดยข้าราชการตำรวจต้องมีความเชื่อในสิ่งที่ถูกต้อง เชื่อในสิ่งที่ควรเชื่ออันประกอบด้วยปัญญา เป็นความเชื่อที่ประกอบด้วยเหตุผล เชื่อมั่นในสิ่งที่ดีงาม มีความศรัทธาในหน้าที่ หน่วยงานที่ตนสังกัดอยู่ ตลอดจนเชื่อในความดีและปฏิบัติตามด้วยความไม่ประมาท ๒. หลักวิริยะพละ โดยข้าราชการตำรวจต้องมีความเพียร ความพยายาม ความกล้าที่จะลงมือทำ กล้าเผชิญกับปัญหาและอุปสรรค โดยไม่ย่อท้อ ไม่สิ้นหวัง ไปจนกว่าจะบรรลุเป้าหมายคือ ความสำเร็จ เพียรในการทำมาตละความชั่ว ซึ่งกำลังของความเพียรหรือความขยันต้องมาคู่กับกำลังของปัญญา ๓. หลักสติพละ โดยข้าราชการตำรวจต้องมีความระลึกได้ ความนึกขึ้นได้ ความไม่เผลอ ผิดคิดขึ้นได้ การคุมจิตใจในการปฏิบัติหน้าที่ อาการที่จิตนึกถึงสิ่งที่จะทำอะไรจะพูดได้ นึกถึงสิ่งที่ทำค่าที่พูดไว้แล้วได้ เป็นอาการที่จิตไม่หลงลืม ระงับยับยั้งใจได้ ไม่ให้เลินเล่อพลั้งเผลอ ป้องกันความเสียหายเบื้องต้น ยับยั้งชั่งใจไม่บ่มบ่าม เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า รักษาไว้ซึ่งความไม่ประมาท ๔. หลักสมาธิพละ โดยข้าราชการตำรวจต้องฝึกสมาธิเพื่อการทำใจสงบ ปราศจากอกุศลธรรมทั้งหลาย และไม่ฟุ้งซ่าน ไม่คิดหรือตรึกในสิ่งที่จะทำให้จิตเกิดระคาะ โทสะ โมหะ จนกระทั่งจิตตั้งมั่น ไม่ซัดส่าย รู้ทันกามคุณ ทั้งต้องฝึกและปฏิบัติให้ถูกต้อง ตรงต่อพระพุทธธรรมคำสอน จนสามารถบรรลุถึงเป้าหมาย ส่งผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ให้เกิดประสิทธิภาพ ๕. หลักปัญญาพละ โดยข้าราชการตำรวจต้องมีความรอบรู้ ทั้งรู้ตนเอง รู้ผู้อื่น รู้งาน รู้เท่าทันสถานการณ์ อีกทั้งรู้จักเกิดปัญญารู้เท่าทันกิเลส คือรู้ว่าอะไรดี อะไรชั่ว ด้วยการฝึกฝนเรียนรู้ให้เกิดขึ้น ยังผลให้การปฏิบัติหน้าที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น